БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

44-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

№ 280 (11266)
1966 оной ноябриин 27, воскресени

сэн 2 мүнгэн

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Будажап хонишонине жэлэй дүрбэн сагта бэлшэжэ ябаһан һүрэгэй хажууда харахат. Үглөө бүри хээр морёо эмээллээд, хонёо туужа гарахаар бэлэн байдаг. Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон, Социалис Ажалай Герой Шалсама Ламажаповна Цыремпиловагай отарынхидай ажалай амжалта энз хонишоной аша габьяаһаа эхитэй. Зураг дээрэ: хонишон Б. Цыремпилов.

А. БОРИСОВАЙ фото.

ТҮЛЭГ ДУНДАА

Хяагтын Погранична совхоздо хүдөө ажахын машинануудые заһалга түлэг дундаа. Паркын газаа 30 сеялкэ зэргэлүүлэн табигдаа. Заһабариһаа үшөө 11 машинань гаранхай.

Виктор Сизых, Александр Ким гэгшэд зунһаа хойшо хүдөө ажахын машинануудые заһабарлана. Ноябрьһаа эхилэн комбайнернууд Петр Казанцев, Александр Савич, залуу механизатор Георгий Цыремпилов гэгшэд тэдэнэртэй хамтаржа, заһабарияа үргэлжэлүүлжэ байна.

Э. БАДМАИН.

Һү һаалга—мүнөөдэрэй шухала асуудал

ҮБҺЭН ХОРОНО, ҮРЭ ГАРАНАГҮЙ

ЗАРИМАНДАА миин хооһон тоонуудшье олохон юумэ хэлэжэ, тайлбарилжа үгэдэг байна. 1824, 1662 гэһэн хоёр зэргэлээ тоонууд урдамнай аржына. Ушар удхыень мэдээгүй хүндэ эдэ юрын лэ хооһон бирагар тоонууд.

Теэд энээниие ухамайлан саашань тайлбарилжа, баримтануудаар холбон сасуулжа үзэбэлтнай, эдэ тоонууд яһала олон юумэ хөөрэжэ үгэхэл.

Харыт даа. Аргадын совхозой Дүүһэн гэжэ газарта байдаг һаалиин фермэ энэ жэлдэ хамта 1824 центнер һү һааха түсэбтэй юм. Мүнөө үнгэрэгшэ арба һарада бүхыдөө 1662 центнер һү абаад байна. Тиихэдээ фермынхид жэлэй һүүл болотор үлэгшэ һара бага үлүүтэй саг соо үшөө 162 центнер һү үйлэдбэрилхэ ёһотой болоно. Харин саашань хэлэхэдэ, энэ үнгэрэгшэ октябрьда одоол сагаан эдеэн—һүнэй яһала элбэгээр абтаха таатай зохид үе байбашье һаань, фермынхид оройдоол 77 центнер һү һаагаа. Энээн дээрэһээ харахада, Дүүһэнэй фермынхидэй зуун долоошье хубилаа һаа, жэлэйнгээ түсэбые дүүргэжэ яашье шадахаяа болиһониие эдэ тоонууд олон үгэ нэмэлтэгүйгөөр хэлэжэ байна ха юм.

Тус фермэ яахадаа иимэ тулюур туйган байдалда ороо гээшэб гэһэн асуудал абаһаар гараадхина. Энээниие хэдэхэн үгөөр тайлбарилжа үзэхэ һанаатайбди.

Мүнөө эндэ сүүдхэ бүри оройдоол 120 килограмм һүн һаагдана гэхэ гү, али энэ үедэ һаалгаа боложо байһан жаран үнеэдэйнь (үшөө далан малынь шэргэнхэй) тус бүриһөө үдэрэй миил 2 литр һүн абтана. Һайн ямаааншье энээнһээ ехэ һү үгэхэл. Тииһээ тиитэрээ юундэ бүхы үнеэдэй хахадһаа олонхинь нэгэ доро шэргэшоо юм? Али зарим үнеэдынь сагһаа урид шэргээгдээ гээшэ гү? Энэ асуудалда фермые даагша Борис Лыгденов иигэжэ харюусана.

— Нээрээшье олон үнеэднай гансата шэргэшоод байна. Теэд олонхи һаалишад: «үнеэдһээмнай мүртэй һүн гарахаяа болёо, 150—200 грамм һүнэй түлөө тэдэниие шоборжо гараа даарууулхань хашартай байна. Шэргээхэмни саашань» гэлдээд ерэдэг лэ даа. Юугынцье мэдэгшэгүйб,—гэнэ.

Одоол фермэдэ зоотехническэ хүдэлмэрин яяр муугаар эмхидхэгдэһэниинь эндэһээ балшыса харагдажа, «булхайнь булшангаараа гараба» ха юм. Үнеэдэй искусственна урэжүүлгые һайнаар эмхидхээд, үнеэн бүхэнэй ороондо ороһон, шэргэхэ, түрэхэ сагыень жэншэдгүй тэмдэглээд, һайн тоо бүридхэлдэ абаад байгаа һаань, юундэ иимэ юумэн тохёолдохо һэм. Һаалишадай хэлэһээр бодоходо, шэнэ жэл гаратар эндэ 45 үнеэд туграллаха юм ха. Теэд энэнь ямаршье тоо бүридхэлээр баримталагдаагүй, тухайлаад хэлэһэн тоо бшуу. Иигэхэдээ бидэ һаалишадта этигэхэгүй гэнэ бэшэбди. Тиигэбэшье зоотехническэ хүдэлмэриин һайнаар эмхидхэгдэһэн, ямар үнеэн хэзээ шэргээд, али һарада түрэхэб гэжэ тоб байса тоо бүридхэлэйнь абтаһан байгаа һаань, ямар һэжэг байха бэлэйб. Тиигээ һаа һүншье нэгэ жэгдэ элбэгээр абтаха һэмнай.

Дүүһэнэй фермэдэ үбһэ тэжээлэй ямараар гаргашалагдажа, тэрэнһээнь али зэргын ашаг үрэ гаргажа байһан тухай тогтожо хэлэмээр. Эндэхид үнеэдтээ һолоомо бүри һаянайл эдюулжэ захалаа. Тэрэнь үшөө зөөгдэжэ абтаагүй байгаа бшуу. Харин талха таряа уһанда худхаһан бурдууг үнеэдтээ бултандань—һаалгадаг, һаалгадаггүйдэньшье хамаагүй эдюулнэ. Үнэндөө һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 400 грамм талханай зүйл үгтэхэ ушартай. Теэд мүнөө 7—8 литр һү үгэһэн, мүн шабхаруушье һү үгөөгүй үнеэд адлил эдинэ гээшэ. Тиихэдээ үнэтэ тэжээл хорожол байгаад, үрэ ехээр гаранагүй ха юм.

— Шэргэһэн үнеэдтэ талха таряанай зүйл юундэ үгэнэбта?—гэхэдэ.

— Түрүүнһээ талха таряа эдижэ байһан үнеэд уһашье уухаяа болишоо. Гайхахадаа уһанда талха худхалсаад үгэнэлди даа,—гэжэ фермын малшад хэлэнэ.

Иигэжэ үбһэ тэжээл бодомжогүйгөөр гаргашалһан. үнеэдэй харууһа, эдеэлүүлгые ёһоор эмхидхээгүй дээрэһээнь үнеэд үдэрһөө үдэртэ хожоржол байна бшуу. Гансахан һүүлэй арбан хоногто фермэдэ сүүдхынь һаам 30 литрээр доошоо ороо.

Саашань. Эндэ ямаршье оньһожоруулга үгы. Үнгэрхэдөө үнеэдээ үдэрынь газаа эдеэлүүлхэ хорёо, хобтошье хээгүй. Тиимэһээ һаалишад үбһөө боожоор үргэлэн, байра соогоо зөөжэ эдюулхэ баатай болоно. Үдэрһөө үдэртэ 20—22 үнеэдэй эдихэ үбһэ тэжээл гансахан нюурган дээрээ зөөжэ гараха гээшэ амархан бэшэ. Энээнһээл боложо, һаалишад бүхэли үдэртөө, үглөөнэй бүрэнхыһөө үдэшын харанхы болотор фермынгээ хажууда хүдэлжэ үнгэргэдэгынь гайхалгүй.

Иимэ тулюур байдалтай фермэдээ Аргадын совхозой хүтэлбэрилэгшэд анхаралаа һайса табидаг болохо, дутуу дундануудыень түргэн усадхахын түлөө шухала хэмжээ абаха бээзэ гээд хүлеэгдэнэ. Хэрбээ жэлэй эхинһээ, илангаяа үбэлжэлгын түрүүшын үдэрһөө хойшо һү ехээр һаажа, түсэб даабаряа заабол дүүргэхын түлөө оролдоогүй һаа, саашадаа гээгдэлээ усадхахань бэрхэтэй байхал.

Р. БУДАЕВ,
«Баргажанай үнэн» газетын хүдэлмэрилэгшэ.

ХҮНЭЙ ЗОРИГ БАДАРУУЛХА ХҮСЭН

Советскэ Союзай Коммунис парти, правительство ажалшадые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгэдэ үдэр бүриин анхарал хандуулна. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэридэ соёл болбосоролой эмхи зургаануудай үүргэ тон ехэ, тиимэһээ соёл болбосоролые али аргаар хүгжөөлгэдэ бага бэшэ оролдолго гаргагдана.

Энэ талаар манай республикада хэгдэжэ байһан хүдэлмэриин хэмжээе хаража үзөө хада, урда үеынхитэй сасуулмаар бэшэ: хүдөө нютагта—колхоз, совхозуудта—хаа хаанагүй хүдөөгэй клубуудай, библиотекэнүүдэй, улаан булангуудай тоо үдэр бүри олошорно.

Хүдөөдэ соёл болбосоролой хүдэлмэри үнгэргэлтэдэ колхоз, совхозуудай, эмхи зургаануудай уран һайханай самодеятельностьнүүдэй урда ехэ зорилгонууд табигданхай. Уран һайханай самодеятельностьнүүдэй коллективүүд уран гоё үгөөрөө, һаргама наадаараа парти болон правительствын шиидхэбэринүүдые үргэн ниитэ ажалшадай дунда тайлбарилан ойлгуулха талаар, тэдэ шиидхэбэринүүдые эдэбхитэйгээр бэелүүлгэдэ ажалшадые элсүүлхэ талаар тон ехэ хүдэлмэри үнгэргэнэ. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой клубые даагшаар нүхэр Галсанов удаанай хүдэлмэрилнэ. Энэ нүхэр өөрынгөө ажалда тон харюусалгатайгаар хандадаг, нютаг дээрээ нэрэтэй солотой болоһон хүн юм. Нүхэр Галсановта манай республикын соёл болбосоролой габьяата ажал ябуулагшын нэрэ олгогдоо бэлэй. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз — аймаг соогоо түрүү ажахынуудай нэгэн болоно. Колхозой амжалтада нютагай соёл болбосоролой хүдэлмэрилэгшэдэй хубита бии байха. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ, мүн Зэдын аймагта Торинн хүдөөгэй клубай хубита бага бэшэ. Тус клубай уран һайханай самодеятельность хабар, үбэлые мэдэнгүй—байгаалиин алишье сагта холо, дүтыншье гүүртэнүүдээр, полевой стануудаар ябадаг. Тэдэнэй гэшүүд зүжэг табихынгаа хажуугаар таряашадай, малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үнгэргэнэ, гэбэл, лекцинүүдые уншана, ханын газетэнүүдые гаргана.

Мүнөө соёл болбосоролой талаар хүдөөгэй ажалшадай эрилтэнүүд городой ажалшадай эрилтэнүүдһээ гээгдэхэеэ болинхой. Энэ ушарые нэгэ гүнзэгы удха шанартай жэшээгээр баталая. Манай республикада мүнөө арадай театрнууд үсөөн бэшэ. Захааминай, Барагханай (Баргажан), Кабанскын арадай театрнуудай репертуарнууд профессиональна театрнуудайхиһаа илгаагаар бага. Тэндэ «хүдэлмэрилдэг» артистнуудые үдэрынь трактор, комбайн дээрэ, һаалиин фермэдэ хаража болохот. Арадай театрнуудай артистнар уран һайханай самодеятельностьнүүдтэ хүмүүжүүлэгдэн, урган гарана.

Хаана, ямар колхоз болон совхоздо партийна-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үндэр хэмжээндэ табигданхайб—тэндэ уран һайханай самодеятельность һайнаар хүдэлмэрилдэг. Жэшээлхэдэ, Хоринн аймагай «Первомайский» гэжэ совхозой уран һайханай самодеятельность аймаг соогоо түрүү самодеятельностьнүүдэй нэгэн юм. Совхозой партийна организаци уран һайханай самодеятельностиин хүгжэлтэдэ үдэр бүриин анхарал хандуулдаг, тэрээн тухай асуудал коммунистнуудай суглаан дээрэ саг үргэлжэ зүбшэн хэлсэдэг заншалтай юм. Мүнөө энэ совхозой самодеятельностьдэ табяад хүн эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Эндэ духовой оркестр, хоор, хатар нааданай бүлгэмүүд бии юм. Гэбэл хүтэлбэрилэгшэнь нүхэр Жапов өөрынгөө ажалда бүхы зүрхэнһөө дуратай хүн юм.

Теэд уран һайханай самодеятельностьнүүд республика доторнай хаа хаанагүй һайнаар хүдэлмэрилнэ гэхын яашье аргагүй. Зарим партийна организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандана. Сэлэнгын ба Зэдын аймагуудай Үбэр-Зөөхэйн, Доодо-Бургалтайн ба Оёорой хүдөөгэй клубта гансал кинокартинанууд харуулагдана. Нютагай партийна организацинууд иимэ байдалые хаража байбашье һаа, тусхай хэмжээ абанагүй.

Манай ороной арад зон түрэл Совет засагайнгаа 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахаяа бэлдэнэ. Хаа хаанагүй хүдөөгэй самодеятельностьнүүдэй эдэбхи дээшэлнэ. Энэ асуудалда ерэхэ жэлэй январь һара соо үнгэргэгдэхэ республикымнай соёл болбосоролой 4-дэхи съезд зорюулагдаха. Съезд дээрэ туйлагдаһан амжалтанууд тэмдэглэгдэхэ, элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууды усадхаха талаар таатай хэмжээнүүд абтаха.

Партийна организацинуудай зорилго юуб гэхэдэ, коммунистнууд уран һайханай самодеятельностьнүүдые али аргаар һэргээхэ, хүгжөөхэ, ажалшадые коммунис үзэл бодолтойгоор хүмүүжүүлгэдэ соёл болбосоролой гуламтануудай ехэ хүсые дүүрэнээр хэрэглэхэ арга олохо ёһотой.

Хаа хаанагүй хүдөөгэй уран һайханай самодеятельностьнүүд хүдэлмэреэ һайжаруулаг лэ! Энэ хадаа ажалша олоной зориг бадаруулха ехэ хүсэн мүн.

ЗОРИЛГОМНАЙ ТОДОРХОЙ

(Барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин прораб О. П. ГЕРШМАНАЙ хөөрөөнһөө)

Бүхы орон доторнай Совет засагай 50 жэлэй ойдо зорюулан, бэлэдхэлэй асари ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна. Ороноойнгоо жабхаланта һайндэрые угтуулан, манай барилгын участогайхид мүн лэ эршэ түгэсөөр ажаллана. Энэ һайндэрые нэрэтэй солотойгоор угтахын тула коллектив бүхэн үндэр уялгануудые баталан абанхай. Тэрэ тоодо бидэшье үндэр уялга абанхайбди. Мүнөө участогтамнай хамта дээрээ 200 хүн ажаллажа байна. Эдэ үдэрнүүдтэ участогай ударидагшад, партгруппа болон профсоюзай цеховой комитет барилгашадай эршэ зориг элсүүлэн, тэдэнэй баталан абаһан социалис уялгануудые бэелүүлэн дүүргүүлхын тула яһалахан хүдэлмэри ябуулна. Ажалай үндэр бүтээсэ туйладаг эрхим хүдэлмэришэдые материальна талаар урмашуулха хэрэгтэ халуун анхарал хандуулагдана. Бригада бүхэндэ ямар ажалай хэгдэхэ байһые хараалһан тусхай түсэб үгтэнэ. Энэ түсэбтэй барилгашад бодото ёһоор танилсан, арга боломжонуулаа гүнзэгыгөөр шэнжэлнэ. Һара бүриин дүүрэхэтэй сасуу хэгдэһэн ажалай дүнгүүд гаргагдажа, шалгархы бэрхэ хүдэлмэришэд элирүүлэгдэн дэмжэгдэнэ, али болохо дутуу дунданууд усадхагдажа, ажал хүдэлмэреэ бүри һайжаруулха талаар шухала хэмжээнүүд абтана.

Участок дээрэ гоёор түхеэрэгдэһэн улаан булан бии. Эндэ суббото бүхэндэ, ажалай эхилхэһээ хахад час урид, хүдэлмэришэдэй дунда орон дотор, мүн дэлхэй дээрэ ямар шухала үйлэ хэрэгүүдэй боложо байһан тухай хөөрэлдөөн үнгэргэгдэдэг. Гадна һарада хоёр дахин элдэб лекцинүүд уншагдадаг. Жэшээлхэдэ, уласхоорондын байдал, совет наука, техникын хүгжэлтэ болон барилгын экономико тухай, ажал хүдэлмэреэ эрдэм ухаанай ёһоор эмхидхэхэ тухай хөөрэлдөөнүүд барилгашадые илангаяа һонирхуулна.

Участогай начальник Гребенщиков, партгруппорг Грудинин, бригадир Рубцов, профсоюзай цехкомой түрүүлэгшэ Кушнарев, агитатор Хайрутдинов гэгшэд элидхэлнүүдые үнгэргэлтэдэ илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Барилгашадай үмэнэ мүнөө үедэ ямар шухала зорилгонуудай табигдажа байһан тухайда, тэдэниие ямар аргаар шууд түргэн бэелүүлхэ тухайда, түрүү барилгашадай баян дүй дүршэлые халан абаха тушаа эдэ нүхэд элидхэл соогоо дэлгэрэнгыгээр хөөрэдэг.

Манай управлениин эгээн эрхим барилгашадай коллектив гэбэл, коммунист Василий Константинович Рубцовой хүтэлбэрилдэг бригада болоно. Агуу Октябриин 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысоондэ тус бригада түрүү һуури эзэлжэ ябана.

Рубцовой бригадынхид республика дотороо анха түрүүн гэрнүүдэй шала дэбдихэ ажалда түрүү арга хэрэглэжэ эхилһэн. Бригададань эрмэлзэл түгэс, урагшаа һанаатай, ёһотой залуурша хани нүхэд олон. Тус коллективэй олонхинь барилгын хоёр гурбан мэргэжэлээр ажаллаха хабатай. Жэшээлхэдэ, республикын габьяата барилгашан Петр Гаврилович Левонтуев—дүршэл ехэтэй шулуушан, бэрхэ хабсаргагша; Даши Цыремпилович Раднаев шулуугаар гэрэй хана бодхоолсохоһоо гадна, хабсаралгын алишье ажал ябуулжа шадаха; Семен Кузьмич Брянский найдамтай һайнаар детальнуудые гагнахынгаа хажуугаар, түргөөр гэрэй ханануудые холбодог.

Ямар ушарһаа Рубцовой бригадынхид ажалай үндэр амжалтануудые туйлажа шаданаб гэбэл, тэдэнэр нэн түрүүн ажалай шанга журам сахидаг заншалтай. Хүдэлмэридөө хожомдон ерэхэ, ниитын журамһаа хазагайрха ябадалнууд айхабтар шангаар шүүмжэлэгдэжэ, гэмтэһэн хүнүүд һэшхэлэй болон материальна талаар хэһээгдэдэг.

Иван Николаевич Зинченко, Валентина Сергеевна Загузина, Ирина Александровна Хромова гэгшэдэй бригаданууд Рубцовой бригадаһаа жэшээ абан, ажалай эрхим амжалтануудые туйлахын түлөө баһал шангаар тэмсэжэ байна.

Барилгашадай амжалта арьбадхаха хэрэгтэ уралан нарижуулагшадай оруулһан хубита арсашагүй ехэ. Жэшээлхэдэ, участогай начальник Владимир Семенович Гребенщиков трансформаторай подстанциин һуури хубилган шэнэдхэхэ дурадхал оруулжа, 2 мянга гаран түхэриг арьбалха арга олгоо. Мүн тэрэшэлэн слесарь Георгий Назарович Житихин гэрэй шала, ханануудай холболдоһон газарые тэгшэлхэ машина зохёожо, тус ажалай бүтээсые хоёр дахин ехэ болгоо.

Ушар иимэһээ участогаймнай коллектив аша олзо ехэтэйгээр гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэ дүрбэдэхи һарала дамжуулгын Улаан тугые найдамтай батаар барижа ябана.

А. ШУЛУНОВ
бэшэжэ абаба.

ҺАЙН ҺАЙХАН ЁҺО ЗАНШАЛАЙ ТҮЛӨӨ

Шэнэ ёһо заншал тухай асуудал хэлсэхэ конференци дүүрэбэ

Үсэгэлдэр ёһо заншал зүбшэн хэлсэхэ конференцидэ хабаадагшад КПСС-эй Буряадай обкомой партийна гэгээрэлэй Байшангай ехэ зал соо хоёр секцеэрээ хамтаржа ажаллаа. Энэ зүблөөгөөр конференци хүдэлмэреэ дүүргэбэ.

СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин түүхын, хэлэ бэшэгэй, философиин институдай директор **А. П. Окладников** философиин эрдэмэй кандидат **Д. Д. Лубсановта** үгэ үгэбэ. Буряадай Ниитын институдай директор ёһо заншал зүбшэн хэлсэхэ тус конференциин ажал тухай дэлгэрэнгы тобшолол хээ.

Энэ зүблөөн дээрэ хэлэ бэшэгэй эрдэмэй доктор **Л. Е. Элиасов** хуушанай муу ёһо заншал зайсуулха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхэ нэгэдэхи секцидэ хабаадагшадай хүдэлмэри тухай мэдээсээ. Түүхын эрдэмэй доктор **П. Т. Хаптаев** шэнэ ёһо заншал зүбшэн хэлсэхэ хоёрдохи секциин хүдэлмэри тухай тобшолол хэбэ.

Конференциин түгэсхэлэй заседани дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоевой** хэлэһэн үгые конференцидэ хабаадагшад һонирхон шагнаба.

Ёһо заншал зүбшэн хэлсэхэ конференциин үсэгэлдэрэй хүдэлмэри тухай манай газетын удаадахи номерто толилогдохо.

Конференциин зал соо (Зүүн гарһаа) ВЛКСМ-эй Красноярскиин горкомой таһагые даагша В. И. Дейнеко, Красноярскиин багшанарай дээдэ һургуулиин багша Р. Е. Николаев, мүн тэрэ городой хүдөө ажахын дээдэ һургуулиин багша А. И. Федоров.

С. ДОРЖИЕВАЙ фото.

ШУХАЛА МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

ВСРП-гэй IX съездэ хабаадалсахаяа КПСС-эй делегаци мордобо

ВСРП-гэй IX съездэ хабаадахын тулада Венгриин Хүдэлмэришэнэй социалис партиин Центральна Комитедэй уряалаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй Советскэ Союзай Коммунис партиин делегаци Будапешт орохоёо ноябриин 25-да Москваһаа мордобо.

Нүхэд А. П. Кириленко, А. Н. Косыгин, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорный, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Д. Ф. Устинов болон бусад Киевскэ вокзал дээрэһээ делегациие мордохуулаа.

(ТАСС).

БОЛГАРИИН КОМПАРТИИН IX СЪЕЗДЫН РЕЗОЛЮЦИ

СОФИ, ноябриин 25. (ТАСС). Уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй нэгэдэл хадаа бүхы революционно хүсэнүүдые нягтаар жагсааха шиидхэхы нүхэсэл болоно гээд Болгариин Коммунис партиин IX с'ездын резолюци соо хэлэгдэнэ. Энэ резолюциие БТА агентство мүнөөдэр дамжуулаа. Марксизм-ленинизмдэ, пролетарска интернационализмда үндэһэлэн, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые һэргээхэ зорилгоор КПСС-эй болон бусад аха дүү партинуудай шууд сэхээр хэдэг ажал ябуулгые БКП үндэрөөр сэгнэнэ. С'езд хадаа уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ талаар БКП-гэй ЦК-гай бэелүүлдэг хараа шугамые һайшаана, Хитадай Компартиин хүтэлбэриин можо болоһон ябуулгые буруушаана. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөө зарлахада бүри таарамжатай эрхэ байдал бии боложо байна гэжэ Болгариин Коммунис парти тоолоно гээд резолюци соо хэлэгдэнэ.

БКП-гэй ЦК-гай тоосоото элидхэл соо хэгдэһэн сэгнэлтэнүүд болон тобшололнуудые, табигдаһан зорилгонуудые зүбшөөжэ байһанаа БКП-гэй IX с'езд нэгэн һаналтайгаар элирхэйлэн мэдүүлээ гээд резолюци соо саашадаа тэмдэглэгдэнхэй.

Парти болон арадай үмэнэ табигдажа байһан гол экономическа болон политическэ зорилгонууд тоосоото үе соо амжалтатайгаар дүүргэгдээ гэжэ с'езд тоолоно.

Американ империалистнуудай зэрлиг муухай, ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн тэмсэжэ байһан Вьетнамай Демократическа Республикада БКП болон Болгариин гүрэн интернациональна уялгаяа хүтэлбэри болгон, һүүлэй жэлнүүдтэ морально-политическэ, экономическа болон сэрэгэй туһаламжа шадаха зэргээрээ үзүүлнэ гээд резолюци соо онсолон тэмдэглэгдэнэ. Социалис байгуулалтын амгалан ёһоной асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө, социалис хани нэгэдэлэй оронуудые эб найрамдалай, социальна дэбжэлтын бата бэхи хэрэм болгохын түлөө тэмсэхэ ниитын хэрэгтэ парти хадаа бүхы хүсэ шадалаа, революционно дүршэл болон эрдэм мэдэсээ саашадань зорюулха гээд энэ документ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

МОСКВА, ноябриин 25. (ТАСС-ай корр.). Россин Федерациин мянга табан зуу шахуу гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд Ленинскэ хадануудта, Пионернүүдэй ордон соо мүнөөдэр сугларaa. «Юрэнхы эрдэмэй дунда һургуулиин хүдэлмэри саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхэ талаар арадай гэгээрэлэй органуудай дүүргэхэ зорилгонуудые тэдэнэр зүбшэн хэлсэнэ.

Иимэ ехэ түлөөлэлгэтэй зүблөөн анха түрүүнээ болобо гэхээр. Зүблөөндэ хабаадагшадай дунда һургуулиие сэхэ хүтэлбэрилдэг хүнүүдһээ гадна, арадай ажахын олон һалбариин мэргэжэлтэд, партийна, комсомольско хүдэлмэрилэгшэд бии.

РСФСР-эй АРАДАЙ ГЭГЭЭРЭЛЭЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ ЗҮБЛӨӨН

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. И. Кочемасов зүблөөе нээгээ.

Республикын һургуули саг үргэлжэ хүгжэжэ, нарижуулан һайжаруулагдажа байдаг гээд РСФСР-эй Гэгээрэлэй министр М. А. Прокофьев өөрынгөө элидхэл соо хэлээ. Бидэнэр манай үмэнэ табигдаһан зорилгонуудые яһала шиидхэжэ шадаха байнабди. Мүнөө РСФСР-эй 104 мянга гаран һургуулида 23 миллион шахуу үхибүүд һурана.

Советскэ һургуули соёл сурталай организаци болоно гээд министр онсолон тэмдэглээ. Эрдэм наукын үндэһэ һуурие һайнаар шудалһан, коммунизмын хэрэгэй болон уг зорилгын түлөө эдэбхитэйгээр тэмсэдэг залуу хүниие хүмүүжүүлхэ гээшэ һургуулиин шухалын шухала зорилго болоно. Сагай үнгэрхэ тудам һургуулиин үмэнэ шэнэ шэнэ асуудалнууд табигдажал байдаг. Табан жэлэй турша соо залуушуулай бүгэдэ ниитын дунда һуралсал бэелүүлгэ, һурагшадые хүмүүжүүлгые, тэрэшэлэн багшанарай методическа шадабарие нарижуулан һайжаруулха замууд тухай асуудал шиидхэлгэ, мүн һургуулиин материально-техническэ баазые бэхижүүлгэ гол шухала хэрэг болоно.

Арадай гэгээрэлэй олон түмэн хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гай болон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бэелүүлхын тулада бүхы хүсэ шадалаа зорюулха, һургуулиин ажал ябуулгые улам саашадань дэбжээжэ шадаха гэжэ бидэнэр батаар этигэнэбди гээд М. А. Прокофьев түгэсхэлдөө хэлээ.

М. А. Прокофьевой элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ эхилээ.

Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министр нютагаа бусаба

МОСКВА, ноябриин 25. (ТАСС). Манай орондо юрын хэрэгээр аяншалжа ерэһэн Великобританиин гадаадын хэрэгүүдэй министр Джордж Браун түрэл ороноо бусахаяа мүнөөдэр Москваһаа мордобо.

Москвада минии аяншалга угаа туһатай байгаа, совет хүтэлбэрилэгшэдтэй сэхэ руунь хөөрэлдөөнүүдые хээб гээд Джордж Браун мордохынгоо урда тээ корреспондентнүүдтэ мэдүүлээ.

ОЙН БАЯРАЙ МҮРЫСӨӨНДЭ— ҮРГЭН ДЭЛИСЭ

К. ПРОДАЙВОДА,
КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь

Манай орон Агууехэ Октябриин социалис революциин 50 жэлэй ойн гүйсэхэ жэлдэ хүрэжэ ерэбэ. Ерээдүйн сагые дутэлүүлэн, һайндэрнүүдэ ажалай амжалтаар угтадаг һайн һайхан заншалтай совет арад Совет засагайнгаа алдарта ойн хүндэлэлдэ социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байна.

Локомотив-вагон зaһабарилгын заводой, гэр барилгын комбинадай, Баргажанай леспромхозой коллективүүд Буряад нютагайнгаа промышленностиин, барилгын хүдэлмэришэдэй дунда, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхозой, Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой ажалшад хүдөө ажахын хүдэлмэришэдэй дунда социалис мүрысөөнэй дүлэ бадараба.

Предприяти, барилгын олонхи коллективүүд ажалайнгаа эршэ шангадхажа, абаһан социалис уялгаяа хүдөөтөр дүүргэжэ байһан тухайнь мүрысөөнэй түрүүшын дүн элирүүлэн харуулна. Республикымнай промышленностиин продукци үйлэдбэрилхэ 10 һарынгаа түсэб дүүргэһэн баримта энээние мүн лэ гэршэлнэ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада 12 процентээр эхэ продукци бүтээгдэбэ. 36 мянган тонно шудуу нүүрһэн, 18 миллион киловатт-час электроэнерги, 4237 тонно цемент, 755 мянган хэһэг шифер, 60 мянган метр ноохон бүд, 214 мянган баанха консерво, хубсаһа угааха 7550 машина болон ондо олон продукци арба һарын түсэбһөө гадуур үйлэдбэрилэгдэбэ.

Үйлэдбэрее ашаг ехэтэй болгохын түлөө тэмсэжэ байһан олон предприятинуудай коллективүүд үйлэдбэриингөө фондонуудые һайнаар хэрэглэн, нёдондонойхиһоо һуратгүй ехэ продукци бүтээһэн байна. Локомотив-вагон зaһабарилгын заводой, Худанай леспромхозой, «Электромашина», «Теплоприбор» заводуудай, Сэлэнгын болон Байгалай модоной баазын, Улаан-Үдын сэдолой, трикотаж нэхэлгын фабрикануудай, электрозaһабарилгын заводой болон бусад предприятинуудай коллективүүд тэдэнэй тоодо оролсоно.

Республикымнай промышленность ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ 10 һарынгаа түсэб дүүргэбэ. Нёдондонойхи энэ үеынхитэй сасуулхада ажалай бүтээсэ 10 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Мүрысөө үүсхэгшэд түрүү зэргэдэ ябалсанаар. Локомотив-вагон зaһабарилгын завод, Баргажанай леспромхоз 3-дахи кварталай дүнгөөр Союзна министерствэнүүдэйнгээ болон профсоюзай Центральна комитедүүдэйнгээ шэлжэлтэгүй туг хүртэнхэй. Гэр барилгын комбинат России Федерациин предприятинуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ хоёрдохи һуури эзэлжэ ябана. Хэдэн арбаад бригада, участок, цехүүд, үйлэдбэриин хэдэн зуугаад түрүүшүүл 1966 оной түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа элидхэбэ. Социалис Ажалай Герой Алексей Павлович Кудряшовой, Иван Никитович Кушнаренкын даадаг Хандагатайн леспромхозой бага комплексно бригада, Галуута-Нуурай шахтоуправлениин Социалис Ажалай Герой Гармажап Тучиновай хүтэлбэрилдэг проходчигуудай бригада, Холбоолжоной шулуу нүүрһэнэй разрезэй Петр Балалаешниковай даадаг экскаваторай экипаж, «Теплоприбор» заводой Василий Ельцигэй слесарь-хабсаргагшадай бригада болон үйлэдбэриин олон түрүүшүүл жэлэй түсэб дүүргэнхэй.

Ципиканай приискнүүдэй управлени предприятинуудай дундаһаа эгээл түрүүлэн жэлэйнгээ түсэб дүүргэбэ.

Коммунизм байгуулга хадаа бүри ехэ амжалта туйлаха, үйлэдбэреэ бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ эрилтэ табина. Тиимэһээ арадай ажахын бүхы һалбаринуудта ажахыгаа ашагтай һайнаар эрхилхэ гээшэ тон шухала, шиидхэхы хэрэг болоно. Гэхэтэй хамта абаһан уялгаяа дүүргэхэһээ байтагай продукци бүтээхэ, мүн үйлэдбэреэ ашаг ехэтэй болгохо талаар хараалагдаһан түсэбөө дүүргэдэггүй предприяти, барилганууд үсөөн бэшэ. Гүрэнэй түсэб ямаршье предприятиин коллективэй заатагүй дүүргэхэ хэрэг, уялга абалгын үндэһэ һуури болоно.

Социалис уялга абахын тула үйлэдбэриин арга боломжо элирүүлэгдэдэг, түсэб үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ тэдэниие хэрэглэн зорюулха байһаниинь тодорхойлогдодог. Зүбшэн хэлсэгдэһэн, баталан абаһан уялгань бүхы коллективэй нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхэ хэрэг болодог гээшэ. Партийна, профсоюзай организациин эмхидхэхы үүргэһээ, мүрысөөндэ оролсоһон хүн бүхэнэй, бүхы коллективэй харюусалгаһаа мүрысөөнэй үрэ дүн дулдыдана. Хараалагдаһан түсэбэй дүүргэлгэнүүй ганса саарһан дээрэ үлөө һаа, үйлэдбэриин арга боломжо хэрэглэгдээгүй, предприяти, барилга дээрэ олон дутагдалтай, гол фондонууд нэмэгдээгүй, тиимэһээ арадай ажахыда продукци дутуу үгэнэ гэжэ сэхэгдэжэ байна. Үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо эрмэлзэлгүйгөөр хамаг хэрэг дүүргэдэггүй гээшэ. Хүтэлбэрилэгшэ бүхэн, эдэбхитэ бүхэн хэлэһэн үгэдөө хүрэхын тула үсэд шангаар оролдохо ёһотой.

Республикымнай олонхи предприяти, барилгын организацинууд түсэбһөө гадуур дүүргэхэ дүүрэн арга боломжотой. Гэбэшье тэдэнь муугаар хэрэглэгдэнэ. Гол дутагдалнуудайнь нэгэн юуб гэхэдэ, зарим предприяти, барилгануудай гол фондонууда ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ талаар мүртэй хүдэлмэри хэнэгүй, арга боломжо элирүүлэн ашаглангүй. Үйлэдбэриие хүтэлбэрилхэ талаар эмхидхэлэй-техническэ ехэ дутагдал бии байһаар. Жэшээ болгон, «Забайкаллес» комбинадые хараад үзэе. Түрүү леспромхозуудай, тухайлбал, Шэлүүтэйн леспромхозой 48 мянган кубометрээр, Итанцын—16 мянган кубометрээр, Баргажанай—12 мянган кубометрээр, Хүртэйн леспромхозой 6 мянган кубометрээр арба һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргээд байхада, комбинат бүхы дээрээ 50 мянган кубометр модо дутуу бэлэдхээ. Мүн комбинат гол показателя—олзо оруулха даабари дүүргэдэггүй, 1549 мянган түхэригэй олзо оруулжа шадаагүй байна юм.

Хурамханай, Клюевскэ леспромхозууд үйлэдбэреэ муугаар үргэдхэжэ, 10 һара соо 100 мянга шахуу кубометр модо арадай ажахыда дутуу үгөө. Хоринин, Горхоной, Ардасаанай болон бусад леспромхозууд һара бүхэндэ түсэбөө дүүргэнэгүй. Энэ гээгдэлэй гол шалтагаан юуб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл муу, гол фондонууд муугаар хэрэглэгдэнэ, кадрнууд зүбөөр хубааригдан табигдаагүй бэлэй. Октябрь һарын түсэб дүүргэхын тула комбинат дотор бага комплексно 310 бригада ондо гаргадаха аад, 250 хүреэд лэ болишоо. Тиихэдэ бүхы хүдэлмэришэдэй 50 процентнь туһалбарин элдэб ажалда хэрэглэгдэнэ. Комбинадай, леспромхозуудай хүтэлбэриин урэ дүн наринаар шэнжэлжэ үзээд, мэргэжэл шалтагаан 600 хүдэлмэришэдые модо бэлэдхэлгэдэ эльгээхээр хараалһан юм. Теэд хэлэһэн, зүбшөөһэн юумэеэ бодото хэрэг дээрэ дүүргэдэггүй, модо бэлэдхэлгын ядуу байдал хубилаагүй. Гэхэдэ абаһан Байгалай, Хурбэн, Хорин, Ардасаанай, Клюевскэ, Хурамханай леспромхозуудта ноябриин 15-най байдалаар энэ гээшэ бага комплексно бригада нэмэгдээгүй, түсэбөө дүүргэлтэ таһалдажал байһаар. Материально-техническэ хангалтын талаар дутагдал бии байһан мэдээжэ. Гэбэшье заводой тухайн машина, гол фондонуудай модо механизмууд комбинадай олон леспромхозуудта муугаар ашаглагдана. Түсэбэй ёһоор октябрь соо 208 автомашина хоёр халаанда хүдэлхэ аад, 180-нинь, гурбан халаанда хэрэглэхэ 130 машинын оройдоо 27-нинь хүдэлөө. Энэ барилгын юу гэршэлнэ гэхэдэ, предприятинууд Хүндэ бүхэн элиргэ. Һүүлэй табан жэлэй соо комбинадай гол фондын горитойгоор үргэн бэшэ, тэрэнһээ ашатуна байнха бага боложо байһаар. Модо бэлэдхэдэг предприятинуудай үйлэдбэридэхи иимэ ядуу байдалые үсэд арилгахагүй байха арга һалаа. Комбинадай, леспромхозуудай партийна, профсоюзай организацинууд ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэй гээгдэһэнэй түргөөр гарахын тула үйлэдбэриие дашалганаар харюусалга дээшэлүүлхэ, бригада бүхэнэй, мүрысөөндэ оролсогшо хүн бүхэнэй абаһан социалис уялгаяа заатагүй дүүргэхын тула зохихо эрхэ байдалые олгохо талаар шухала хэмжээ дарыла абаха уялгатай.

Энээнһээ урда түрүүлжэ ябаһан шэлэй заводой коллектив байһан гээгдэлдэ оронхой. Завод байгша оной юһэ һара соо 124 мянган дүрбэлжэн метр шэл Эхэ оронойнгоо барилгануудта дутуу үгэһэн байна. Зундаа, сагай уларилай таагүй үедэ заводой ажалай муудадаг байһыень анхархаар. Ганса энэ жэлдэ иимэ ушар тохёолдоо бэшэ. Заводой технологуудай дүй дүршэлтэй коллектив зунай сагта тогтууритай һайнаар ажаллаха таатай технологическа журам байгуулха арга бэдэрэн олохо ёһотой.

4-дэхи кварталда заводой ажал һайжаржа байна. Октябрь соо яһала ехэ хэмжээнэй продукци үйлэдбэрилэгдөө. Заводой коллектив абаһан социалис уялгаяа дүүргэхын түлөө ехэ харюусалгатай байһанаа мэдэрэн, жэлэй дүүрэтэр ганса гээгдэлээ усадхаха бэшэ, харин түсэбһөө гадуур продукци гаргаха зорилгоёо нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ уялгатай.

Автомобильна парк хэрэглэхэ талаар ехэ дутагдал бии. Автоуправлениин ажахынуудай ашаанай 2470 автомобилиин оройдоо 80-ниинь хоёр гурбан халаанда хүдэлнэ. Мүн ашаа буулгаха, ашаа тээхэ үедэ автомашинанууд үлүү ехээр миин байлгагдана. Автопарк ашагтай һайнаар хэрэглэхын тула ганса автомобилистнүүд оролдохо бэшэ, мүн олохон предприятиин ажал гуримшуулха хэрэгтэй. Худалдаа наймаанай, эд бараа дамжуулдаг баазануудта ашаа тушаан абаха, ашажа ябуулха ажал хоёр халаанда эмхидхэхэ, тэрэниие оньһожоруулха шухала.

Капитальна һомололго ашагтай һайнаар хэрэглэхэ талаар 1966 ондо абаһан уялгаяа барилга-хабсаралгын хэдэн организаци муугаар дүүргэжэ байна. Барилга-хабсаралгын олонхи организациин ажал байгша ондо һайжараа, ехэ хэмжээнэй юумэ хэгдэдэг болоо гэжэ тэмдэглэхээр. «Востоксантехмонтаж», «Сибтехмонтаж», «Дальстальконструкция» трестнүүдэй, хабсаралгын управленинүүд барилгын ажал һааталгүйгөөр ябуулна. Эдэ управленинүүдэй хабсаргагшад графигаа уридшалан дүүргэжэ ябана. «Дальстальконструкция» трестын управлениин хабсаргагшад байгша оной түсэб үлүүлэн дүүргээ.

802-дохи мостпоездын, барилга-хабсаралгын 834-дэхи поездын, Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын 8-дахи управлениин, гэр барилгын комбинадай коллективүүд хэхэ ажалаа үргэдхэжэ, үйлэдбэреэ, ажалай эмхидхэл нарижуулан һайжаруулжа байна. Эдэ коллективүүд барилгын болзор түргэдхэнэ, нэгэ доро үсөөн барилга эрхилжэ, материал арьбална, хүдэлмэришэдэй хүсэ зүбөөр хэрэглэнэ, ажалаа хоёр-гурбан халаанда эмхидхэнэ. Энээнэй ашаар ажал оньһожоруулха, механизмуудаа бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ арга олдоно. Нэгэ доро үсөөн барилга эрхилхэдэ эмхидхэлэй-техническэ хүтэлбэри һайжаруулагдана, барилгын шанар дээшэлүүлэгдэнэ.

Гэр барилгын комбинадай коллектив үйлэдбэриингөө проектээр хараалагдаһан хүсые дүүрэн хэрэглэхэ талаар ехэ оролдолго гаргана. Завод тогтууритай һайнаар, гурбан халаан соо ажаллана. Үйлэдбэриин шухала хэдэн асуудал шиидхэгдээ, санитарна кабина хэхэ цех байгуулагдаа, бетонно зүйлнүүд шэнэ аргаар бүтээгдэдэг болоо. Энэнь һайн үрэ дүн харуулба. Гэрэй хэрэгсэлнүүд олоор бүтээгдэнэ. Эдэ бүгэдын ашаар бүри энэ жэлдэ Улаан-Үдэдэмнай бүхы дээрээ 22 мянган дүрбэлжэн метрһээ бага бэшэ байрын талмайтай гэрнүүд панелеэр баригдаха. Совет засагай 50 жэлэй ой хүрэтэр комбинадай коллектив проектээр хараалагдаһан дүүрэн хүсөөрөө продукци гаргаха уялга абаа. Заводой цехүүдтэ, хабсаргагшадай, гэрэй досоо, газаа талын ажал хэгшэдэй бригадануудта ажахын тоосоон нэбтэрүүлэгдээ.

Үйлэдбэри, ажалай эмхидхэл нарижуулан һайжаруулха талаар хэгдэжэ байһан ажал һайн үрэ дүн харуулна. Гэрэй хэрэгсэлнүүд ехээр бүтээгдэнэ, байра бодхохо болзор бага болоно, барилгын өөрынь үнэ сэн хямдаруулагдажа байна. Хэрбээ нёдондо комбинат 72 мянган түхэригэй гарзатай байһан һаа, байгша оной 10 һарын туршада барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ 50 шахуу мянгаар бага болгожо шадаа. Хирписээр баригдадаг гэрнүүдтэй сантехническэ кабина олон метр байрын талмай гэрнүүд 15 түхэригөөр хямда болоно.

Бүхы республика дээрэ абажа үзэхэдэ, барилгын организацинуудай барилга-хабсаралга хэхэ түсэбөө дүүргэнэ. Гэбэшье капитальна һомололгын мүнгэн зөөри ашаг ехэтэйгээр хэрэглэгдэнэгүй, гол фондонуудые ашаглалгада тушааха 10 барилгын түсэб 40 процентдэ дүүргэгдэһэн байна. Үйлэдбэриин, тэрэнһээ гадна культурно-ажахынуудай барилга унжагайруулагдана. Жэлэй дүүрэтэр 40 шахуу мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай, 30 мянган дүрбэлжэн метр үйлэдбэриин талмай, тэрэ тоодо абаһан уялгаар, мүн гурбан үйлэдбэриин объект тушааха ёһотой. Харанхын шанаржуулгын фабрика, ондоо барилга ашаглалгада үгтэхэ ёһотой.

Буряадай барилгын управлениин барилга-хабсаралгын олон организаци ашаглалгаа юуб гэхэдэ, ажалай эмхидхэл ехэ дутагдал, бии байһан хэрэг. Тэрэнэй ажалай эмхидхэл муу, барилгын бааза муугаар хэрэглэгдэнэ. Детальнууд, конструкцинуудые заводто бэлэдхэжэ барилгын бааза байгуулагдаа. Хараалагдаһан түсэбһөө 25—30 процентээр ехэ барилга-хабсаралга хэхэ арга боломжын бии байхада, барилгын бааза муугаар хэрэглэгдэнэ. Механизмуудай олонхинь нэгэ халаанда ашаглагдана.

Урданайхи мэтэ барилгын шанар дутагдалтай байһаар. Энэ дутагдал зайсуулха, дахинаа заһан хэхэ ушар дайралдана. Тиигэжэ барилгын организацинуудта һаад ушаруулагдана, барилгын өөрынь үнэ сэн ехэ болоно.

Промышленна предприяти, барилгын организацинуудай хүдэлмэридэхи дутагдалнууд үйлэдбэриие ашаг ехэтэй болгохо хэрэгтэ һаад ушаруулна. Республика дотор промышленна продукциин, барилгын ажалай өөрын үнэ сэн хямдаруулха даабари дүүргэгдэнэгүй, түсэбөөр хараалагдаһан олзо абтанагүй.

Мүнөө, Совет засагай 50 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөнэй дэлгэржэ байһан үедэ, эдэ дутагдалнуудые зайсуулха тэмсэл үргэдхэхэ шухала. Ажахые түсэблэлгын, экономическа урмашуулгын шэнэ гуримда орохоор предприятинуудай бэлэдхэл хэжэ дүүргэжэ байһан энэ үедэ тиимэ дутагдалтай эбсэжэ яашье болохогүй байна.

Үйлэдбэриин һалбари бүхэнэй хоорондо нягта холбоо байгуулха, участок, цех бүхэнэй ажал һайжаруулха, үйлэдбэриие ашагтай болгохо тэмсэлдэ коллективэй гэшүүн бүхэниие эдэбхитэйгээр хабаадуулха шухала гэжэ шэнэ гуримда ороһон «Теплоприбор» заводой, хүршэ областьнуудай предприятинуудай дүй дүршэл харуулна. «Электромашина», Тимлюгэй азбест-цементын зүйлнүүдэй завод, нарин сэмбын фабрика, мяха-консервын комбинат болон бусад предприяти шэнэ жэлэй январиин нэгэнһээ түсэблэлгын шэнэ гуримда орохонь.

1967 ондо республикымнай промышленна предприяти, барилга-хабсаралгын организацинуудай продукци үйлэдбэрилхэ, капитальна барилга эрхилхэ түсэбүүд бүри ехэ байха юм. Агууехэ Октябриин ойн хүндэлэлдэ коллективүүдэй абаһан социалис уялга дотор дээшэлүүлэгдэһэн энэ түсэбүүд үлүүлэн дүүргэхээр хараалагдана. Ерэхэ жэлэй харюусалгатай зорилго бэелүүлхын тула ажалай, материальна арга боломжоёо, мүнгэ зөөрэ бүри гамтай һайнаар, ашагтайгаар хэрэглэхэ эрилтэ коллективүүдэй урда табигдана.

Гээгдэжэ ябаһан нэгэшье предприяти байха ёһогүй гэһэн Горькиин автозаводой коммунис ажалай ударнигуудай үүсхэлые манай предприяти, барилгануудай коллективүүд дэмжэхэ ёһотой.

Хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай нормо дүүргэдэг болоо һаань продукци үйлэдбэрилгые дээшэлүүлхэ арга олдохо. Тиимэһээ түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ, гээгдэжэ ябагшадые шефтээ абаха тон шухала. Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэтэй хамта кадрнуудай бэлэдхэл, мэргэжэл дээшэлүүлхэ асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулагдаха зэргэтэй.

Алдарта Октябриин ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөнэй үедэ коллективэй гэшүүн бүхэнэй юрэнхы бэлэдхэл, мэргэжэл шадабари дээшэлүүлхэ асуудалаар һонирхохо тон шухала. Юуб гэхэдэ, хүдэлмэришэдэй мэргэжэл шадабаряа, политическэ, юрэнхы эрдэмээ дээшэлүүлхэ бүри, тэдэнэй эдэбхи үүсхэл бадардаг, хүгжэдэг. Ажалшадай ажаһуудал, амаралта һайнаар эмхидхэхэ мүн лэ ехэ удхатай.

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикынхид предприятиингаа социальна түсэб зохёогоод, тэрэнээ бэелүүлжэ байһаниинь һайшаалтай, энэ дүй дүршэлые ондоо предприятинуудта дэмжэхэ шухала. Дээдэ, дунда бэлэдхэлтэй мэргэжэлтэдэй, дүй дүршэлтэй хүдэлмэришэдэй 1970—1975 онуудта хэр олон хэрэгтэй болохонь, тэдэниие хайшан гэжэ бэлэдхэхэ асуудал фабрикада тодорхойлогдоо. Фабрикын хүдэлмэришэдые хүдэлмэришэн залуушуулай һургуулинуудта, техникумүүдтэ һургажа, фабрикаһаа институдуудта эльгээн, һургаха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Хүдэлмэришэдэй юрэнхы бэлэдхэл, ажалай мэргэжэл дээшэлүүлхэ түсэб бэелүүлэгдэжэ эхилээ.

Мүрысөө нэгэ янзаар эмхидхэн дэлгэрүүлжэ болохогүй гээшэ. Предприяти, барилга бүхэн өөрын илгаатай, шэнжэ шанартай. Партийна, профсоюзна организацинууд энэ илгаа, шэнжэ шанарые хараада абан, ажалшадай эдэбхи үүсхэл бадаруулан хүгжөөхэ шэнэ шэнэ онол арга хэрэглэхэ, түрүүшүүлые материальна, моральна талаарнь урмашуулха, коллективүүдэй урда табигдаһан зорилго тодорхойлхо, тэрэниие бэелүүлхэ хэрэгтэ олониитые эмхидхэн ударидаха уялгатай.

Василий Рубцовой хүтэлбэрилдэг комплексно бригадынхид (7-дохи СМУ) Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойе угтуулан дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ эршэмтэйгээр хабаадалсажа, энэ жэлэйнгээ даабариие болзорһоо һара урид дүүргэхэ уялга абаба. Мүнөө тэдэнэр барилгын хүдэлмэриие үдэр бүри түргэдхэн, бүтээһэн продукцияа тушаажа байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир Василий Рубцов. В. ОСТРОВСКИИН фото.

Мяха-консервын комбинадай партийна организацида

ЭРДЭМ УХААНАЙ ҮНДЭҺӨӨР

Ажал хүдэлмэриие научна үндэһэ һуури дээрэ эмхидхэхэ талаар лаборатори Улаан-Үдын мяха-консервын комбинат дээрэ хүдэлжэ эхилһээр жэлһээ үлүүтэй боложо байна. Тус лабораториин хүдэлмэрилэгшэдэй дурадхалаар колбасна заводой студень шанадаг таһагай хүдэлмэри шэнэдхэн хубилгагдаа. Түүхэй эд урдань тиишээ гараар зөөгдэдэг байбал, мүнөө тусхай транспортёр тодхогдоо. Гэр байрань шэнээр, нюдэндэ уринаар шэрдэн будагдаа. Тэрэшэлэн студень арилган сэбэрлэхэ шэнэ котёлнууд табигдаһан байна.

Ажал хүдэлмэри эрдэм ухаанай үндэһэ һуури дээрэ эмхидхэхэ түсэб мүн гофротарна цехтэ бэелүүлэгдэжэ эхилбэ. Тиигэжэ үйлэдбэри оньһожоруулга 11,4 процентээр, ажалай бүтээсэ 13,5 процентээр дээшэлжэ, түхеэрэлгэнүүдшье ашаг үрэтэйгөөр хэрэглэгдэдэг болобо.

Иимэ хэмжээ ябуулганууд бусадшье цехүүдээр бэелүүлэгдэнэ. Эдэ бүтэдын ашаар хүдэлмэришэдэй ажаллаха эрхэ байдал нилээд һайжараа, ажалай бүтээсэ дээшэлээ. Продукциин шанаршье нилээд һайн болобо. Экономическа ашаг үрэнь тэбэл, комбинат дээрэ хамтадаа 30 мянга гаран түхэригэй хэмжээтэй болоно.

Һаяхан комбинадай партийна комитедэй заседани ажал хүдэлмэри эрдэм ухаанай үндэһэ һуури дээрэ эмхидхэхэ хэрэгые бүри үргэн далайсатай болгохо тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. Завод болон цехүүдэй хүтэлбэрилэгшэд, комбинадай главна мэргэжэлтэд, таһагуудай начальнигууд хабаадалсаба. Энэ талаар ойрын 2—3 жэлэй туршада бэелүүлэгдэхэ хэмжээ ябуулгануудые партийна комитет батална.

ЭМХИТЭЙГЭЭР ҮНГЭРНЭ

Комбинадай партийна эхин организацинууд, политическэ гэгээрэлэй кабинет коммунистнуудай һуралсалай шэнэ жэлдэ бэлэдхэлэй ехэхэн хүдэлмэри ябуулһан байгаа. Бүхы коммунистнуудтай тус тустань хөөрэлдэжэ, хаана һуралсаха дура хүсэлынь мэдэжэ абаһан. Хэрэгтэй литература, һуралсалай программа, харуулан ойлгуулха зүйлнүүд эртээнһээ бэлэдгэдэжэ, һуралсагшадта үгтэһэн байна.

Хамтадаа политическэ 8 эхин һургуули, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуури шудалха һургуули, политэкономи, партиин түүхэ шудалха семинарнууд, КПСС-эй түүхэ үзэхэ хоёр кружок комбинат дээрэ мүнөө хүдэлжэ байна. Энэ һуралсалай жэлэй үшөө эхилээдүй байхада, тус асуудал парткомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ. Пропагандистнууд болон һурагшад хэрэгтэй ном һудараар, һуралсалай программа болон бусад хэрэгсэлнүүдээр хангагданхай. Политическэ гэгээрэлэй кабинедтэ харуулан ойлгуулха стенд түхеэрэгдэнхэй.

Бэлэдхэл һайнтай инженер болон техникүүд, хүтэлбэрилхы тушаалтад пропагандистнуудаар томилогдонхой. Комбинадай главна инженер А. Н. Лобач, мал үүсэлэлгын заводой директор В. М. Ройтберг, главна экономист Н. Н. Сперанский болон бусад олон нүхэд партийна энэ харюусалгатай даабариие һайнаар дүүргэжэ байдаг.

Түрүүшын хэшээлнүүд эмхи гуримтайгаар, эдэбхи үүсхэлэй эршэн байдалда үнгэрнэ. Һурагшадай ойлгосошье һайн гэжэ тоологдоно.

Т. ХАРЧЕНКО.
Улаан-Үдэ город.

ОЧЕРК

БАЛЬЖИМА

ҮГЛӨӨГҮҮР Бальжимын һэрихэдэ, гэр соо хүн үгы байба. Энэшье гайхалтай бэшэ даа. Эжынь үни хада ажалдаа гаранхай, дал соогоо хурьгадаа хүхүүлжэ ябана ёһотой. Баабайнь Аса-Шэбэртэ түрүүшынтээ шарга «Үндэр харынгаа» арай даахаар ашажархёод, хоёрдохиинь сэл ногоохон үбһөөр дүүргэжэ байгаа бэзэ.

Сэнтэһэн сонхын зурагархан шэлнүүдые үүрэй толон ногообхи һулахан үнгөөр буданхай. Үүдэгүй ушааг соохи залиржа байһан согуудһаа шад улаан туяа шала дээрэ унажа, гэр доторхи бүрэнхы хүйтэншэг байдалда дулаанай янза оруулхые оролдоно. Ягаа улааханууд согуудай үнгэ һайхашаан эгээл иимэ һубаһануудаар хүзүүгээ шэмэглэдэг һаа гэжэ Бальжима хорхойтоно. Тэрэнэй дура Үүрэй Солбон гэдэг мүшэн мүн лэ татадаг юм. Үглөөгүүр бүхэндэ һургуули тээшээ тэрэнэй алхалхада аяар тэрэ холын сэнхир хярануудай оройгоор гииһэн сиидэм хүхэ толон соо субад мэтээр элдэб үнгөөр ялалзаһан тэрэ одон басаганай сэдьхэл татадаг. Бишиихэн Бальжима «энэ мүшэ абажа зүүдэг һаа» гэжэ нэгэтэ хэлээд, эжыдээ зэмэлүүлээ һэн. «Дайдын юумэндэ хорхойтоод яашниб. Мандашни иимэ ялагар юумэн тооложо барахаар бэшэ олон байха» гэһэн юм. Үдэшэлэн орой эжынь хониноойнгоо дал соо Бальжимые абаашажа, сэдьхэл хананхаар энеэн: «Харыш, басаган, иимэ олон ялагар юумэтэйлди» гээ бэлэй. Толошогүй олон хүхэльбэ ногоохон галханууд хонидой амилаан соо ялагашалдан үймэлдэжэ байгаа бэлэйл!

Бальжима һургуулидаа ошоходоо хурьгадай дал соо ороод гарадаг зантай. Хурьгадай шэнгэхэн маарагаар, эхэ хонидой абяатай амилаагаар дүүрэһэн дал соо эжынь басагаяа угтадаг. Эндэһээ хоёр модо тухайда оршодог тосхонойхи һургуули тээшэ үглөөнэй толон доогуур шурган алхалһан басаганайнгаа хойноһоо «хүнэй зэргэдэ хүн боложо, нүхэд зонойнгоо дунда хүндэтэй ябаарай даа» гэжэ эхэнь сэдьхэһээр нюдөөрөө үдэшэн үлэдэг һэн.

Хүндэ хүшэр үе байгаа. Хэжэнгэ нютагай «Зургаанай зам» колхозой үсөөхэн тэдэ ажалшад илалта түхөөлсэжэ, үдэр һүни гэжэ илгаагүй хооһо нойтоор, үргэһэ нойр алдан хүдэлжэ байһан бэрхэшээлтэй тэрэ саг һэн. Илалта, тэрээнтэй ерэхэ энхэ тайбан жаргалта саг тухайда этигэл эсэһэн хүнүүдэй сэдьхэл тэжээн, хүсэ шадалыень һэргээдэг һэн. Ухибүүдээ тэдэнэр торисотой хара хилээмээр, гашуун аарса айрагаар үлэ залгуулан һургуулидань эльгээгээд лэ байгша бэлэй.

Бальжима үбэлэй сарья харгыгаар яаралтайхан алхална. Һэбхеэн уулын саанаһаа толотоһон наранай туяа тээшэ. Бурьялма ажабайдал тээшэ. Тэндэ Бальжимые ехэ ажал хэрэг, алдар соло хүлеэжэ байгаа.

ЖАБАРЛАНА. Саг үргэлжэ тошонтожо байдаг Тэндид голой сэнтэшэһэн шугы бургааһан жабарай сагаан манан соо дуурана. Хүреэтэһэн һара хүлдэшэһэн шэнги саб сагаан шарайгаараа сэбдэгшэһэн тала дайдые шэртэһээр Хээр хүтэлэй саагуур шургахаяа яарана. Тэндидэй отарын хонишодой далнуудай электрын галаар туяарһан сонхоор энэ һара шагаажа шадаа һаа, яарахаяашье мартажархиха байгаа ёһотой даа...

Бальжима сүлөөгүй. Тэрэ түрэхэ хонидоо эрьежэ гэртэһээ гараһаар хэдышье сагай үнгэрһые мэдэнэгүй. Зайн галаар гэрэлтэһэн дал соо хони хурьгад мааралдана. Энэ абяанда һурамхи Бальжимын шэхэн олон хурьгадай дарья табилдаһан мааралдаае ехэ оркестрые хүтэлһэн хүгжэмшэһөө дутуугүй, алинайнь ямараар маараһые элихэн илгана. «Энээхэн ута бэетэй туранхайшаг хурьгые эхэнь сохом садхаагаагүй. Энэниие һүтэй эхэ хонидһоо «хүлуулгаха» хэрэгтэй. Тээ тэрэнэй хоолой юундэ һөөлдөөб? Хүйтэ абашоо гээшэ гү? Мухагар тархитай энэ эрэ хурьган анханһаал иимэ хирaар маарадаг һэн».

Бальжима хурьга хонидоо удаан эрьенэ, хүхүүлнэ, түрүүлжэ нобшорно. «Һүнидэ оройгүй» гэлсэдэг заб даа. Теэд мүнөө энээхэн үгэ яагаашье һэбхи һулаар дуулдаһан шэнгиб? Эгээл энэ үедэ, хонидой түрэлгын халуун хаһада отарын хүдэлмэрилэгшэдтэ үдэр һүни хоёрой һэлгэсэлдээн өөрынгөө анхан удха шанараа гээжэрхиһэн мэтэ болошодог. «Һүнеэр үдэр хэхэ, үдэрөөр һүни хэхэ» гэдэг саг хүрэжэ ерэдэг гээшэ даа.

БОЛЗОРҺОО АРБАН ХОНОГ УРИД

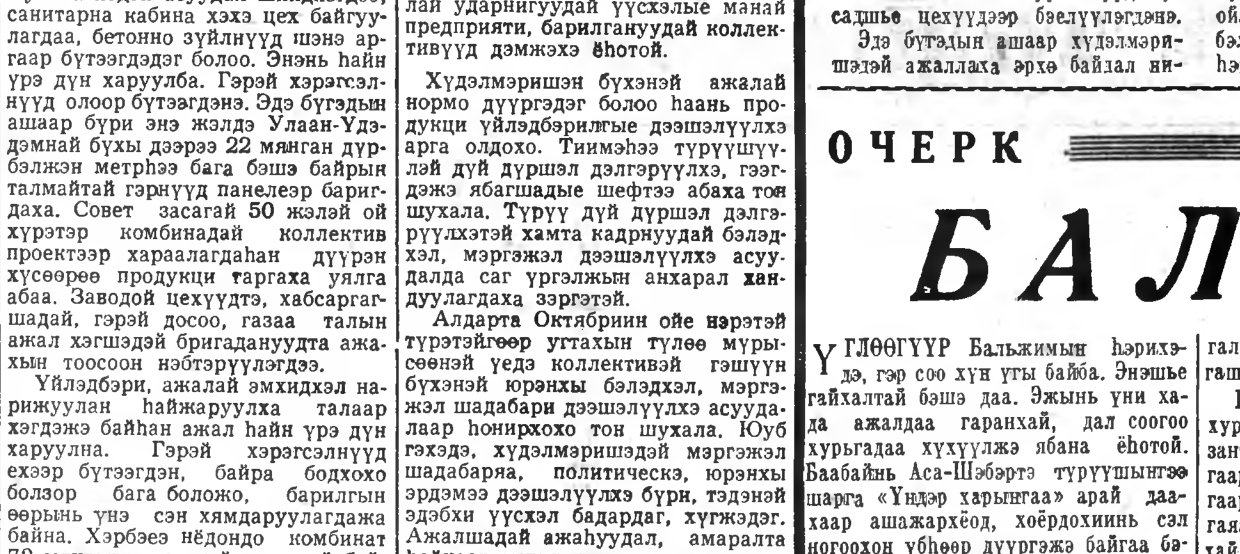
Улаан-Үдын локомотив-вагон зaһабарилгын заводой коллектив Совет засагай 50 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө мүрысөөндэ оролсоод, абаһан социалис уялгаяа ажал хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ байна. Тус коллектив табан жэлэй түрүүшын жэлэй 11 һарын түсэб валова продукци бүтээн гаргаха талаар гүрэнэй даалгабари болзорһоонь арбан үдэр урид дүүргэбэ. Тиигэжэ 11 һарын түсэбһөө гадуур нилээд олон түхэригэй продукци үгэхэнь.

Заводой коллективэй дунда мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ локомотив хабсаралгын, вагон колесно, зэд хайлуулгын, аппаратна болон бусад цехүүд түрүүлжэ ябана.

Заводой уралан нарижуулагшад зохёохы һайн үрэ дүнтэйгөөр ажаллаа. Тэдэнэр байгша оной 10 һарын туршада уралан нарижуулгын, ухаалан зохёолгын 925 дурадхал оруулһан байгаа. Энэ үе соо тэдэнэйнь 683 дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэжэ, 300 мянга шахуу түхэригэй арьбалалта үгэһэн байна.

Электро-машинна, механическа, вагон хабсаралгын болон бусад цехүүдэй уралан нарижуулагшад үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэһэн дурадхалнуудһаа оруулагдаха арьбалалтын талаар жэлэйнгээ уялга болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Н. ЖИГЕЛЕВ.

Улаан-Үдын трикотажна фабрикынхид хүн зоной эрилтые һайнаар хангахын тула ехэ оролдолго гаргана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трикотаж нэхэгшэ, коммунис ажалай ударник Нелли Воробьева гоё үнгэтэйгөөр нэхэһэн самса харуулна. Комсомол басаган Воробьева халаан бүриингөө даабари ходо үлүүлэн дүүргэнэ. А. МАНТАЕВАЙ фото.

ХҮДӨӨГЭЙ МАГАЗИНУУД

Республикымнай хүдөө нютагуудта худалдаа наймаанай болон ниитын эдеэ хоолой газарнуудые үргэдхэхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Энэ жэлдэ Буркоопсоюзай хабаатай эмхи зургаануудта шэнэ барилгануудые бүтээхын тулада хоёр миллион шахуу түхэриг мүнгэн һомологдоһон байгаа. Һомологдоһон тэрэ мүнгэн барагсаан шахуу барилгада гаргашалагдажа байха юм.

Энэ жэлдэ 40 магазин баригдажа, ашаглалгада оруулагданхай. Задын Дээдэ-Үшөөтэй, Доодо-Бургалтай, Ивалгын Ключи, Краснояровой тосхонуудта, Кабанскын, Сэлэнгын, Хориин, Тарбагатайн, Түнхэнэй болон бусад аймагуудай хүдөө нютагуудта эдеэ хоолой, эд бараанай магазинууд олоор баригдаа.

К. ДИМОВ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

КУБЫН НЭГЭ ТОСХОНДО

Мабоас гэжэ худөөгэй тосхон ...гуэй гэжэ провинцида оршо... Тус тосхоной таряашад—ху... ажахын хүдэлмэришэд Кубын ...эхи таряашадтал адли ажа...г юм. Мабоас тосхондо ажа...шадай түүхэ тухай хөөрэжэ ...э хүсэлтэйб. Би һаяхан арал ...уур ябахадаа, дурсагдаһан ...ондо ороһон байгааб.

...убын хойто эрьеһээ урда эрье ...тэр нэмжыһэн газар революци урда тээ «Кинг-Ранч» гэһэн ...икын томо компанида мэдэл... байһан юм. Тэрэ компани ху... ажахын плантацинуудтай, хэ... мянган толгой малтай, банан ...аг хэдэн мянган гектар га...ай байгаа. Компани өөрын аэ...ромууд болон портнуудтай бай...тула США руу мяха, бусадшье ...хоол зөөжэ абаашадаг байгаа. ...паниин захиргаан урдань Ку...ь таряашадые зонхилдог, сүүд..., мунхаруулдаг байһан юм.

— Тэрэ үедэ ямар бэрхэшээл... байдалда ажаһуудаг байһан ...айгаа хэлэхэньшье бэрхэтэй ...а,—гэжэ таряашан Эмилия ...рес, 50 наһатай эхэнэр намда ...э һэн.— Тосхомнай багахан ...ехэ таагүй һууриндa байдаг ...Пальмаар баригдаһан гэрнүүд ...юндоо ехэ дутэ байгша бэлэй, ...н тойрон ехэ муухай байдаг, ...бүүд саг үргэлжэ үбдэлэг бай... Зайн гал гээшые нюдэнһөө... хараагүй байгаабди, һургуу... больница, библиотекэ гээшые ...лэ мэдэхэгүй байгаабди. 1957 ...э тосхоной хүн зон бүри таатай ...арта нүүжэ ошохоор шиидэһэн ...гэжэ Эмилия үгэеэ үргэлжэ...лнэ. Тэрэ газар компаниин мэ...э бэшэ байһан юм. Худөөгэй ...ици хүнүүдые хэһээжэ ороо...й. 50 таряашад арестовалаг... һэн.

— Бидэнэр, эхэнэрнүүд, хай...шье гээ һаа гэрһээ гаража ...огүйбди гэжэ шиидэһэн бай...бди. Таряашадай гараар бүтээг...эн гэрнүүдые эбдэжэ хаягты ...э компаниин зүгһөө трактор...дые эльгээхэдэнь, эхэнэрнүүд үхибүүдтэеэ сугтаа машинын харгы дээрэ хэбтэжэ үгэһэн юм. Худөөгэй полици машинануудые асараад, тэндэ ажаһуугшадые хүсөөр барижа, дүтын казарманууд эльгээгээ бэлэй. Үглөөдэрынь маниие казармануудһаа гаргаһан байгаа. Тосхондоо дүтэ ерэхэдэмнай үргэлжэдөө дүрэжэ байгаа һэн. Тосхомнай компаниин захиралтаар галдуулагдаһан байгаа. Бидэнэр ээрхэн зонхилогшодто ехээр дураа гутаа бэлэйбди. Революционно буһалгаашад хадалиг газарнуудта бии болоо гэжэ бидэнэр тиихэдэ мэдээ һэмди. Таряашад гэдэргээшье харангүйгөөр тэдээндэ ошоһон юм. Тэдэнэр, Фидель Кастро түрүүтэй, баатарлигаар тэмсэжэ, Батистые намнаад, революциин илалта хангаһан юм...

Мабоасай таряашад мүнөө үедэ ямараар ажаһуунаб? 400 гаран таряашадай бүлэнэртэл адли Эмилия болбосон түхэлтэй гэртэ ажаһууна. Тосхондонь поликлиникэ, һургуули нээгдээ. Таряашадай үхибүүд түлөөһэгүйгөөр эрдэм номдо һуралсана. Мүн лэ түлөөһэгүйгөөр бэеэ аргалуулна.

«Кинг-Ранч» гэжэ компаниин газар мүнөө хэнэй мэдэлдэ оронхойб? Тэрэ газарынь арадай мэдэлдэ оронхой. Тэндэхи һуурин Мабоас гэжэ нэрэшэнхэй. Энэ һууриндa ажаһуугшадай мэдэлдэ 12 мянга гаран гектар газар үгтэнхэй юм. Ажахыдань хэдэн мянган мал, саахарай, үрэ жэмэсэй плантацинууд бии. Таряашад түхэреэн жэл соо һайн түлөөһэтэй ажал хэдэг. Мүнөөнэй таряашад революциин урда тээхидэ орходоо 6—7 дахин ехэ олзо доход абана. Гансашье салин тухай эндэ хэлэгдэнэ бэшэ.

Эмилия Суарес гэгшын бүлэ абаад үзэе. Энэ эхэнэр гурбан үхибүүтэй. Нэгэ хүбүүниинь ветеринарна врачаар, нүгөөдэнь—хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ хүдэлнэ. Басаганиинь оёдолшо. Эмилиин түрэлхид зэргэлээд ажаһуудаг. Эсэгэнь үндэр наһатай, пенси абана. Эсэгэмни наһан соогоо һайса зобоһон юм гэжэ басаганиинь хөөрэнэ. Газарай түлөө таряашадай хүдэлөөндэ 1940 ондо хабаадалсажа, саазалан алуулхаар шиидхэгдэһэн байгаа. Азань боложо, амиды үлэһэн юм. Мүнөө ехэл хүндэтэй хүниинь болонхой. Үглөөдэр юун болохгшо ааб гэжэ һанаагаа зобохоёо болёо.

Мабоас тосхондо ажаһуугшад эгээл иимэ түүхэтэй.

С. ПАКИН.
(АПН-РАДИО).
Гавана. ноябрь.

...Болгариин Арадай Республикые ...д сэсэрлигэй орон гэжэ нэрлэ...г юм. Энэ «саад» дотор виногра... ургуулагдадаг талмай нилээд ...һуурн эзэлнэ. Тэрэнь жэл бүри ...и нэмэжэ байдаг.
...ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Плевенэй окру... Обново тосхондохи коопераги... виноград хуряадаг эрхим ху...дэй нэгэн Милка Вылкова.
БТА—ТАСС-ай фото.

СОВЕДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИ

ХҮДӨӨ АЖАХЫДАА ТУҺАЛНАБДИ

Худөө ажахын талаар манай аймагай Соведэй дэргэдэхи саг үргэлжын комисси долоон хүнһөө бүридэнэ.

Эдэнэрнай бултааран худөө ажахы дээрэ хүдэлдэг юм. Квартал бүхэндэ түсэбөө алгадгүй табихаһаа гадна, таряа хуряалга, малай үбэлжэлгэ гэхэ мэтын сүлөөтүй үенүүдэй тохёолдоходо, хаана, хэзээ, ямар хүдэлмэри хэн гэшүүн-депутадай хэхэ байһаниие хараалдаг гээшэбди.

Ажалаа ябуулхадаа, түсэбөө табихадаа худөө ажахын талаар партийно-советскэ органуудай гаргаһан тогтоол заабаринуудые гол хүтэлбэри болгодогбди.

Манай комиссиинхидай нэн түрүүшын уялга юуб тэбэл, худөө ажахын продукци элбэг дэлбэгээр абаха тушаа ашаглагдаагүй арга боломжонуудые элирүүлхын, тэдэниие яажа хэрэглэхын хойноһоо оролдонобди. Партийно-советскэ эдэбхитэдтэ түшэглэнэбди, үйлэдбэриин управлениин агроном, зоотехник, ветврач, инженер гэхэ мэтын мэргэжэлтэдтэй нягтаар харилсанабди.

Манай үүсхэлээр аймагай Соведэй гүйсэдкомой заседани дээрэ үнгэрһэн жэл хахадай турша дотор туша нэгэн асуудал зүбшэн хэлсэгдээ, мүн тусхай сесси зарлагдаа. Эдээнэй гол түлэбынь дурдаһууб. Байгша оной апрель һара соо Байгалай совхоздо ниитын үхэр малай ямараар үсхэбэрилэгдэжэ байһан тухай асуудал заседани дээрэ хэлсүүлээ һэмди. Тиихэдээ дурсагдаһан совхоздо уридшалан шалгалта эмхидхэһэн, олохон дутуу дундануудые элирүүлээбди. Эндэ малай һубайрха гү, али гарзалха ябадалтай тэмсэл һулаар ябуулагдадаг байгаа. Тодоруулагдаһан дутагдалнуудые усадхаха тушаа дэлгэрэнгы шиидхэбэри абтажа, совхозой ахалагша мэргэжэлтэд Минеев, Колбасенко гэгшэд түд түдтаа тодорхой уялгануудые абаа һэн. Мүн ямаршье үндэһэ баримтагүйгөөр үхэр малые голодоһондо гаргаха, үнеэдые худалдаха ябадал эрид хорижологдоһон, фермэнүүд дээрэ тоо бүридхэл гуримшуулха тухай дурадхагдаһан бэлэй. Дахинаа шалгажа үзэхэдэмнай, гүйсэдкомой гаргаһан шиидхэбэри яһала бэелүүлэгдэһэн.

Гадна адуу моридой үүлтэр һайжаруулха, аймаг доторой һүнэй-товарна фермэнүүдэй хоорондохи социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые бүридхэхэ, үбэлжэлгэдэ һайнаар бэлэдхэхэ тушаа саг үргэлжын анхарал хандуулаабди.

Манай комиссиин гэшүүн нүхэр Аносов Байгалай совхозой нэгэдэхи отделенидэ хүрэнгын оробһоной ямараар сэбэрлэгдэжэ байһаниие шалгаа. Мүн энэ нүхэрнай зунай сагта огородой ажахынуудые хорото химикадуулаар хангаха хүдэлмэридэ туһалаа.

Худөө ажахы дээрэ хүдэлжэ байһан машина техникые һайнаар хадагалха, зүбөөр ашаглаха тушаа комиссиимнай бүхы гэшүүд, эдэбхитэднай яһала ехэ оролдолго гаргана. Нүхэр Рипп Б. С. үйлэдбэриин управлениин мэргэжэлтэдтэй хамтаржа, Оймөрой совхозой түбэй тосхондо, Байгал-Худара, Корсаково һууринуудта техникэ ашаглахадаа аюулгүйн дүримүүдые механизатор, жолоошодой ямараар сахижа, бэелүүлжэ байһаниие шалгаад, һүүлээрнь акт табиһан, тусхай хэмжээ ябуулгануудые зохёожо, совхозой дирекцидэ барюулһан. Эндэ нүхэр Рипп тон ехэ үүсхэл гаргаа, бусад нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулаа. Мүнөө үедэ тэрэ Шергинэй совхоздо машина, тракторнуудай заһабарилгые хододоо хинан шалгана.

Үнгэрһэн үбэл, намартаа тон лэ дээрэ дурсагдаһан маягтайгаар эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа һэмди. Энээнэймнай аша туһаар бүхы аймаг эртынгээ тарилгые саг болзор соонь дүүргэһэн, комбайн, тракторнуудаа түргэнөөр аад, шанар һайнтайгаар заһабарилаа юм. Тиихэдээ машина, тракторнуудые заһабарилха тухай асуудал, жэшээнь, аймгүйсэдкомой заседани дээрэ хоёр дахин зүбшэн хэлсүүлээ бэлэйбди. Һүүлээрнь энэ оролдолгымнай аша үрэ тобойсо гаража ерээ бшуу.

Мүнөө үедэ машина техникэ хадагалха талаар ажахынуудай хоорондоо бэе бэеэ шалгалсахань. Тэрээнэй дүнгүүд зүбшэн хэлсэгдэхэ.

Комиссиимнай гэшүүн нүхэр Хахорхаева П. Н. Оймөрой совхозой шубуунай фермэдэ хэрэглэхын тула үнэһэ, яһа суглуулха хүдэлмэри эмхидхэбэ. Түд түд бригаданууднаа транспорт үгтэжэ, айлнуудаар ябаһан. Мүн энэ хэрэгтэ һургуулиин үхибүүдшье туһалба.

Тэрэшэлэн манай комиссинхид Брянска, Твороговско, Тимлюйскэ, Кабанска сельсоведүүдэй харьяата ажахынуудта, Кабанскын, Байгалай совхозой бригаданuудта үрэнэ таряанай ямараар хаагдажа, сэбэрлэгдэжэ байһаниие шалгаа, хүдэлмэришэдтэй болон колхозниктуудтай, бригадирнуудтай, кладовщигуудтай хэлэн хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

Эгээн мүнөө үедэ малай үбэлжэлгэ, машина техникэ заһабарилга тушаа дэлгэрэнгы хэмжээ ябуулгануудые хараалаад, бэелүүлжэ байнабди.

Худөө ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ хэрэгтэ туһалха гээшэ манай комиссинхидай болон эдэбхитэдэй дайшалхы гол зорилгонь болонхой.

Б. БУЛДАКОВА,
Кабанскын аймагай Соведэй худөө ажахын саг үргэлжын комиссиин түрүүлэгшэ.

ХИЛЫН САНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

ООН-ой АЮУЛГҮЙН СОВЕДТЭ

НЬЮ-ЙОРК. Ноябриин 25. (ТАСС). ООН-ой Израилиин зүгһөө ноябриин 13-да зэбсэгэй хүсөөр Иорданида добтолһые Аюулгүйн Совет мүнөөдэр буруушааба. Хүршэ араб оронуудта эсэргүү иимэрхүү сэрэгэй ябуулгануудай дахинаа хэгдээ һаань, Уставаар хараалагдаһан бүри шанга хэмжээнүүдые Аюулгүйн Совет абаха баатай болохо гэжэ Малиин, Нигериин үүсхэлээр абтаһан резолюци дотор уридшалан һануулба. Израилиин зүгһөө уридшалан бэлдэгдэжэ добтолгын хэгдэһэниинь ООН-ой Уставые, эблэрэлгэ тухай Иордани Израиль хоёрой хэлсээ эбдэһэн ябадал болоно гэжэ Аюулгүйн Совет сэгнээ.

Дайсадай хоролто

ХАНОЙ, ноябриин 25. (ТАСС). Урда Вьетнамые сүлөөлхэ арми октябриин 26-һаа ноябриин 19 хүрэтэрхи үе соо Контум провинцида американска, Урда Вьетнамай сэрэгүүдтэ эсэргүү хэсүү шанга хамгаалтын байлдаануудые хэжэ, дайсанай ябуулга таһалдуулһан, тэрээндэ хүндэ хүшэр гэмтэл хохидолнуудые ушаруулһан байна.

ВИА агентствын дамжуулһанай ёһоор, энэл үе соо эндэхи патриодууд США-гай армиин нэгэ батальон, ябаган сэрэгэй 6 рото ба артиллериин хоёр батарей, Урда Вьетнамай 4 рото һамна сохёо, дайсанай 12 самолёт ба вертолёдые буудажа унагаатаа.

Патрис Лумумбын дурасхаалда

БРАЗЗАВИЛЬ, ноябриин 25. (ТАСС). Ороной түрүүшын премьер-министр Патрис Лумумбын, тэрэнэй соратнитуудай алуулһан тазарые «уласхоорондын аяншалан харалгын түб» болгохо гэжэ Конгын (Киншаса) правительство шиидхээ. Президент Мобуту Киншасада болоһон митинг дээрэ энээн тухайда хэлэбэ.

Камбоджодо эсэргүү түримхэй ябуулга

ПНОМ-ПЕНЬ, ноябриин 25. (ТАСС). Американска интервентнүүд, Сайгондохи тэдэнэй дахуулнуud амгалан Камбоджодо эсэргүү, түримхэй ябуулга хэжэ үргэлжэлһөөр.

Ноябриин 22-ой үдэшэ Прейвэнг провинцидахи Пеам-Монтеа нютагай хилын постые миномёдоор, артиллереэр буудаһан байна. Иимэ хорото муухай буудалгын табан час шахуу соо хэгдэһэнһээ шалтагаалан, табан хүн (тэрэ тоодо хоёр үхибүүд ба хоёр эхэнэр) алуулаа.

Камбоджын правительствын буруушаалга

ПНОМ-ПЕНЬ, ноябриин 25. (ТАСС). Прейвэнг провинцидахи Пеам-Монтеагай постые ноябриин 22-то буудаһантай дашарамдуулан, Камбоджын правительство мүнөөдэр мэдүүлгэ тунхаглаа. Сайгоной сэрэгүүдэй зүгһөө хэгдэһэн ээрхэг түримхэй энэ муухай ябуулга тус мэдүүлгэ дотор эрид буруушаагдана. Энэнь нейтральна, бэеэ даанхай Камбоджодо эсэргүү хорото ябуулгануудай шэнэ үзэгдэл болоно гэжэ сэгнэгдэнэ.

ФАШИЗМДА ЭСЭРГҮҮ ШЭНЭ ЭМХИ ФРГ-дэ ТОГТООГДОО

БОНН, ноябриин 25. (ТАСС). Фашизмда эсэргүү «Сагаан роза» гэдэг эмхи Мюнхендэ дахинаа бии болгогдоо, иимэ нэгэдэл нацизмын үедэ байһан гэжэ «Франкфуртер Рундшау» газетэ мэдээсэнэ. Урдань энэ эмхидэ немец студентнүүд—фашизмда эсэргүү хүдэлөөндэ хабаадагшад (тэрэ тоодо эсэргүүсэлгын баатарнууд, хожомынь нацистнуудай саазалһан Шоллиин хүбүүн басаган хоёр) ородог байһан. Залуушуулай «Юнге Унион» гэжэ эмхи, тэрэнэй гэшүүд—студентнэр, залуу хүдэлмэришэд ба һургуулинуудай һурагшад—«Сагаан роза» бии болгохо үүсхэл гаргаһан юм. Генсенэй. Бавариин ландтагуудай һунгалтын үедэ нацис түхэлэй национал-демократическа шэнэ партиин амжалта туйлаһанһаа уламжалан иимэ эмхи тогтоогдоо гэжэ «Сагаан розын» түлөөлэгшэ мэдүүлбэ. Тус эмхи Германиин Федеративна Республика доторхи шэнэ түхэлэй нацизмда эсэргүүсэн тэмсэхые манифест дотороо уряална.

БУРЖУАЗНА «ИСКУССТВО» ГЭДЭГ ЭНЭЛ ДАА
65 наһатай уран зурааша Карл Фишер Баруун Германида мэдээжэ болонхой юм. Энэ хүн амаараа зураг зурадаг. Амаараа, хүлөөрөө зурагуудые зурадаг, тоһон зурагай, графикын ба скульптурын 44 мастерай зохёолнуудай уласхоорондын выставкэ һаяха Франкфуртер-на-Майнеда нээгдээ. Тэндэ Фишерэй зураг буулгагдаһан байна.
Кейстон—ТАСС-ай фото.

ХҮДЭЛМЭРИШЭД ШАНГА ХАРЮУ ҮГЭНЭ

ПЕКИН, ноябриин 25. (ТАСС). Пекиндэ хунвэйбинүүдэй тарааһан материалнуудай ёһоор, Пекинэй бүд нэхэлгын нэгэдэхи фабрикада нэгэн талаһаа «Мао Цзэ-дунай талын хунвэйбинүүд» гэдэгүүдэй, нүгөө талаһаа фабрикын хүтэлбэрилэгшэд ба хүдэлмэришэдэй хоорондын тулалдаан 3 һара соо үргэлжэлжэ байнхай. «Мао Цзэ-дунай талын хунвэйбинүүд» эндэхи хүдэлмэришэдые «бодото байдал ойлгоногүй» гэжэ гэмнэнэ. Энэ фабрикадахи тэмсэл бүри сентябриин 11-дэ, хюдалсаата тулалдаанай болоһонһоо уламжалан эхилһэн юм. Тус фабрикадахи «Мао Цзэ-дунай талын 151 хунвэйбиндэ» эсэргүүсэн, 500 хүдэлмэришэд жагсаан болоһон байгаа. Тиихэдэ болоһон тулалдаанай үеэр фабрикын парткомдо добтолһон олохон хунвэйбинүүдые фабрикын хүдэлмэришэд «сохиһон, хиналтада абаһан» юм гэжэ «Шоуду хунвэйбин» гэдэг газетын статья дотор хэлэгдэнэ.

Тэрэ статьяһаа ойлгоходо, «Мао Цзэ-дунай талын хунвэйбинүүд» мүнөөшье энэ фабрикада хүндэгүй байна. Эдэнэр «һаадгүй ябуулта хэхэ аргаһаа хаһагданхай», «мүрдэлгэ хашалтада ородог байһаар» гэжэ статьягай авторнууд гомдоно. «Бүд нэхэдэг нэгэдэхи фабрикынхидал адли үзэгдэлнүүд мүнөөшье олохон предприятинуудта тохёолдоно» гэжэ тус газетэ бэшэнэ.

Нацизмын һэргээгдэлгые зайсуулха

ЛОНДОН, ноябриин 25. (ТАСС). Баруун Германида нацизмын һэргээгдэжэ байһанда һанаата бологоо Англиин парламентын бүлэг гэшүүд элирхэйлэн мэдүүлбэ. Лейборист Барнетт Дженнер общинануудай палата дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ тэмдэглээ: Гассен ба Баваридахи һунгалтын үедэ нацис шэнэ партиин амжалта туйлаһанһаа уламжалан, аюултай оршон байдал тохёолдоо.

Парламентда түлөөлэгдэһэн бүхы партинуудай үмэнэһөө парламентын 50 гаран гэшүүдэй гар табиһан резолюциин проект Баруун Германидахи нацизмын һэргээгдэхэ ябадал зайсуулхые уряална. Тэрэшэлэн ФРГ-гэй правительстводо хамтын мэдүүлгэ хэхэ, нацизмын аюул зайсуулхын тула зохихо хэмжээ абаха эрилтэ табихын тула Советскэ Союзай, Франциин ба США-гай правительствануудтай хэлсээ хэхыень Англиин правительствые резолюциин проект уряална.

...эл захын таһалга соо түрэһэн ...ой нарай хурьгаяа тиимэ тоо... байхые Бальжима хараба.

Яагаа гээшэбши, түрэһэн анхархэгүй,—гэжэ Бальжи...ыной ойлгохо шэнги дууга...долёогдоошьегүй шүмэгэрхэн ...дээрээ арай тулгалһан хурьга ...нь табиба. Хонин сухалтай... урдахи хүлөөрөө сабшаад, ...найнгаа унашатар мүргэжэр...

Баарһаханиие...— гээд Баль...уйтахан хорёо соо орожо, эхэ...бхуулхые оролдожо эхилбэ. ...хүн олон үхибүүдэйнгээ үл... үлүү мэхэйгээр хандадаг. ...зон баһал тэрээн шэнги ха... байһан малайнгаа үлбэртэбэл, ...сэдьхэлынь үбдэдэг, хайрла... Малшадаар удаан саг соо бай...һаа, ехээр үбшэлһэн малаа ...жа, һэмээхэнээр нёлбоһоёо ...аг хүнүүдые харахадааше ёһотойт. Иимэ хүнүүдые ...ана гээшэб» гэжэ гайхаһанай...үлүү. Тэдэнэй хараһан малынь ...йхиһээ юундэшьеб өөдэргэн ...а һанагша. Малша сэдьхэл...үнүүд гэжэ байдаг даа. «Хүн...артай, сагаан эльгэтэй» гээд ... тухай зон хэлсэдэгшье бай...дэнэр малай ойронь ошохоһоо, ...дэ бэлээр обёорогдоод орхи... бэшэ, саанаһаал һаа дүрэтэй, ... ондоохон байдаг даа.

...соо уянгатай ута аялгатай дуулдана. Хабарай дулаахан ...ари үдэр тухай, боори майлын ...ай шииг умдалан мүндэлһэн ...р хүхэхэн дэльбэтэй сэсэг ту...амитанай үри үхибүүнэй үүлэ...элмэг тэнгэри доро тэнжэн яба... тухай тэрээхэн дуун сэдьхэл ...ар, яагаашье һайханаар дуул...

Бальжима тээгэлгынгээ аялга дуунда өөрөөшье абтаһан мэтэ, үргэһэгүй бэень һуларан зубхинуудынь туулгаар шудхуулһан мэтэ хүндэ болон анилдана. Ойндонь үй сагаан сэсэгүүдээ хэдэрһэн мойһоной һөөгүүдээр эрьеэ шэмэглэһэн Тэндид гол харьялна. Хонин һүрэгынь хабарай дулаахан һэбшээ һүрин, шэмэтэй шэнэхэн ногоо шэмхэлэн хушуурна. Дун сагаахан хурьгад эхэнүүдээ дахан дэбхэншээлдэн гүйлдэнэ. Харыт, харагты даа, яагаашье өөдэргэнүүд, хурдан солбонууд гээшэб! Харыт, хүнүүд! Тэндидэй ногоон мойһоной эшэнүүдтэхи бурзан сагаан сэсэгүүдһээ олон лэ эдэ хони хурьгад!

Бальжима дуулана, хониёо тээгэлнэ:

— Хадын ногоон халюурхал даа, Тээгэ, тээгэ, тээгэ, тээгэ, тээгэ...

...100 эхэ хонин бүхэнһөө 100 гаран хурьга абажа тэнжээдэг Доржиева Бальжимые Хориин аймагай Соведтэ депутадаар һунгажа, этигэл найдабаряа зониинь үзүүлээл Зонойнгоо дунда хүндэтэй, малшa бэрхэ хүн юм. Бальжимамнай. Тиимэл хаданьь 1965 ондо Москвада болоһон Бүхэсоюзна профсоюзуудай съездэ тэрэниие түлөөлжэ эльгээ юм, Буряад оронoймни ажалша хүнүүд.

Бороодо һаяхан угаагдашаһан нооһотой хонидой бэлшэжэ ябаһан шэнгеэр үүлэнүүд огторгойгоор субана. Эгээл тэдэнһээ мүнгэн бүлбэгэнүүрхэнүүдэй шэнгэхэн абяанай ерэһэн мэтэ жэргээн талын үргэн сээжэ дээрэ соностоно.

Үбэлжөөнһөө бэлшээридэ һая гараһан борохон зүһэтэй болошоһон хонид Шанаагай губээ бүрхөөнэ. Эндэһээ Хэжэнгын тала тохойнууд зэрэлгээтэн элихэн харагдана. Ороoһо таряа, мяха тоһо, нарин нооһо үгэдэг хэшэгтэ энэ тала дэмбэрэлтэй һайхан нютаг юм даа. Хүнэй оролдоһон аша харюуда өөрынгөө бүхы баялиг дэлгээн үгэдэг юм энэ дайда. Баян дайда!

Совхозой директор Александр Васильевич Пластининай досоо хабарай энэ үдэр шэнги гэрэлтэй сэлмэг ябаба. Үбэлэй һаари хүйтэн үнгэржэ, ниитын мал бэлшээридэ гарадаг боложо, хүшэр үе хойно үлөө. Шэнэ табан жэлэй хабарые совхозойнь ажалшад һайнаар угтажа байна. Энэ үглөөгүүр радио ехэл һайн мэдээсэл дамжуулаа. Республикын худөө ажахын олон тоото хүдэлмэришэд гүрэн түрынгөө ехэ хайра хүндэдэ хүртэжэ, орден, медальнуудаар шагнагдаа. Дамжуулга соо тэрэнэйшье нэрэ дурдаа. Тиибэшье совхозойнгоо ажалшадай нэрэнүүдые дуулахадаа үлүү ехээр тэрэ баясаа һэн.

Машинаяа тэрэ Шанаагай губээдэ бэлшэжэ ябаһан хонид тээшэ залажа, хазаар моритой хүн тээшэ шэглүүлэн гүйлгэбэ. Зүб лэ даа, энэ Бальжима. Тэрэнэй һалхинда хүрилһэн нюур директорай машинын сэхэ тэрээндэ ерэһэндэ багаха бахардаһан шэнги.

Директор мэндэшэлдэһэнэй удаа нэн түрүүндэ мал тухайлань һурагшалжа, анхаралтай нюдөөр хонин бүхэниинь шэншэлэн харана янзатай. Хонидынь тиимэшье һайн гээд орхихоор бэшэшье һаа, яһалал барагууд шадалтай даа. Һая бэлшээридэ гараһан, түрэһэн эхэ хонидто юуншье байхаб. Хүхэ ногоондо салажа эхилхэ сагтань хөөрэлдөөн ондоо байха. Шэмэтэ ногооной шэди гайхалтай даа.

— Зуун гурба болоо бэлэй гү?—гэжэ Пластинин эдэл хоёрой хоорондо ойлгогдохо асуудал табиба.

— Тиимэ даа,—гэнэ Бальжима.

— Үшөө дээшээ болохогүй гү? Зуун тээшээ түрэхэ эхэ хонид үгы гээшэ гү?—гэжэ директор үшөө һайн туйлалта сэдьхэнэ.

— Үгы даа. Булта түрөө. Дээшэ гарахагүй.

— Гарзалаагүй һэн гү даа?

Энэ асуудал Бальжимада тиимэшье зохид байбагүй ха. Тэрэнэй шарай үлэ мэдэг һүүдэртэнги болобо.

— Үгы ааб даа...

— Молодец. Бэрхэш даа, Бальжима. Жэл бүхэндэл эхэ хонин бүхэнһөө хурьга гарзалуулангүй абаад байдаг ямар тиимэ шэдитэй хүн гээшэбши даа. Һайнши даа,—гэжэ Пластинин үнэн зүрхэнһөө баясана. — Аса наашань баруун тараа.

Бальжима баруун гарһаа бээлэйгээ абажа, дүрэгүйшэгөөр һарбайба.

— Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаһантайшни амаршалнаб, — гээд Александр Васильевич Бальжимын гарыень адхажа, дулаахан харасатай нюдөөр энеэбхилнэ.

Бальжима Пластининай һүүлшын үгэнүүдэй удха ойлгоогүй шэнти:

— Юундэ?—гэбэ.

Юундэ? Нээрээгээшье юунэй түлөө Бальжимада иимэ ехэ шагнал үгтөө юм? Тэрэнэй шэн габьяашье харуулһаниинь һанагдагшагүй. Хүнһөө тиимэ онсо илгармашье хүн бэшэл ёһотой. Юрын лэ буряад басаган, юрын лэ хонишон юумэл Бальжимамнай. Теэд юундэ?

— Ажалайшни түлөө. Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо урда габьяатай байһанайшни түлөө,—гэжэ Пластинин богонихоноор харюусаа һэн.

М. БАТОИН.
Хори. Первомайска совхоз.

...ИНДИ. Эндэхи город бүхэн... гар урлалгын мастерской...үүд олоор нээгдэнхэй. Тэндэ ...р байдалай хэрэгсэлнүүд: ам...арта, гоёлто, зэр зэмсэгүүдые ...ран гоёор хэжэ, наймаанда ...аргана. Энэ хэрэгтэ эхэнэр...үүд олоор хабаадуулагдана.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гар урлал...ада һуражa байһан басагад.
ТАСС-ай фото.

АШАГЛАЛГАДА ҮГТЭХЭЕЭ БАЙҺАН БАРИЛГА

ШЭНЭ ДЕПО

Улаан-Үдэ городоймнай хүн зониие зөөдэг гол транспортнь трамвай болоо. Тэрэнэй лини городой гурбан районуудые холбон, даб дээрэ ЛВРЗ, Шишковко, сэмбын фабрика хүрэтэр ябажа, хүнүүдые ажалдань абаашадаг, гэртэнь хүргэдэг байһаниинь мэдээжэ. Энэ транспортамнай саашадаа улам хүгжөөгдэжэ, лининь улам утадхагдаха, паркнь улам үргэдхэгдэхэ байна.

Мүнөө баригдажа байгаа трамвайн шэнэ депогой барилга гол түлэб дүүргэгдээд, зарим тэды хүдэлмэри тэндэ үргэлжэлүүлэгдэжэ байха юм. Городой Октябрьска райондо баригдажа байһан шэнэ депо ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэдэй тосхондохи трамвайн хуушанай паркда орходоо гурба хахад дахин ехэ байха болоно. Энэ паркда нэгэ доро 25 вагон оруулагдажа заһагдаха юм.

Тэндэ трамвай оруулан заһаха хоёр ехэ корпус, трамвайн захиргаа зургаанай таһалганууд, тэндэ хүдэлмэришэдэй амарха комнато, улаан булан, буфет, бэеэ угааха душ болон бусад бии. Депогой шэнэ паркда трамвай заһабарилха мүнөө үеын шэнэ түхеэрэлгэнүүдтэй механическа цех, вагонуудые шалган үзэжэ байха профилактори, автомашинын гараж, хатаалгын камератай шэрдэлгын отделени бии байха. Паркда эдэ барилгануудһаа гадна элһэ хатаадаг сушилка, горючи, тоһодохо материалай склад, вагонуудые угааха станци болон бусад хүдэлмэрилхэ байна.

Тэрэнэй хашаан дотор поезднуудые оруулха зам олоор табигданхай. Тэндэ табигдаһан линиин утань гурбан километр хахад болохо юм.

— Мүнөө үедэ депогой газаахи зосоохиие сэбэрлэхэ, шэрдэхэ монтажна хүдэлмэри эрхилхэ, трамвайн линитэй депое холбохо зам табиха ажал хэгдэжэ байна,— гээд, барилгын ахалагша мастер Иннокентий Помогонович Далеев хөөрэнэ. Энэ ажал дээрэ Александр Реутовай даалаг комплексно, Василий Хлесняковэй даалаг харгы замшадай, Иван Роликовой даалаг жэлэгшэд, будагшад, шэрдэгшэдэй бригаданууд хүдэлнэ. Тэрэшэлэн сантехникын хүдэлмэри ябуулагдажа байха юм.

Тус барилгын ашаглалгада оруулагдаад байхада, үдэртөө ябаха поезднууд һүниндөө бэлдэгдэхэ аргатай болохо байһан тухайнь трампаркын управлениин начальник нүхэр П. В. Бархатов хөөрөө.

Трамвайн шэнэ депо энэ оной эсэс багта гү, али шэнэ жэлээр ашаглалгада оруулагдахаар хараалагдана. Шэнэ депогой хүдэлжэ эхилхэдэ, Үдын урда бэе хойто бэс хоёрһоо—урда урдаһаа трамвай ябадаг болоходоо поезднуудай һаатаха ябадал үсөөрхэ, хүн зон тэрэниие удаан хүлеэхэеэ болихо.

Трамвайн шэнэ депо тээһээ трамвайн ябаха зам табигдажа, ерэхэ жэлдэ Никольск тосхон, удаадахи жэлдэнь мяханай комбинат хүргэгдэхэ юм. Тиихэдэ трамвайн парк үргэдхэгдэн, үшөө дүрбэн поезд нэмээгдэн абтахаар хүлеэгдэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. 834-дэхи барилга-хабсаралгын поездын электро-гагнуурша И. Бурлаков. 2. Улаан-Үдын 12-дохи ГПТУ-гэй һурагшад штукатурщигууд Л. Монькова, К. Панина.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

„ПАТЕТИЧЕСКЭ БАЛЛАДА"

Үсэгэлдэр Гүрэнэй Ленинэй орденто Буряадай оперо болон балетэй театрай коллективэйхид композитор Бау Ямпиловай, либреттист, наада табигша М. Мнацаканян гэгшэдэй «Патетическэ баллада» гэжэ нэгэ акттай балет түрүүшынхеэ харуулагдаба.

Баледэй гол удхань Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үелэхи баатаршалгын хуудаһануудай нэгэнһээ абтаһан байха юм. Советскэ городой амгалан тайбан ажаһуудалые фашис булимтарагшад эбдэнэ. Тэдэ дайсадһаа үһөөгөө абагша баатарнууд — арбан гурбан хүбүүд басагад болохо юм. Эхэ оронойнгоо нэрэ хүндын түлөө тэдэнэр бултандаа наһа барана.

РСФСР-эй искусствын габьяата ажал ябуулагша Бау Ямпиловай хүгжэм уран хурса, һонирхолтойшье. Илангаяа баледэй түрүүшын хахад национальна гүн гүнзэгы удхатай, баяр баясхалангай ошо бадаруулан гоёор дуулдана.

Театрай главна дирижер И. Чудновский партитурай хүгжэмые эрхимээр гүйсэдхэжэ шадаа. Тэрэнэй хүтэлбэри доро оркестр ирагуу һайханаар зэдэлнэ.

Либреттын автор ба наадн табигша режиссер Мнацаканян гэгшэд «Патетическэ баллада» балет соо өөрынтөө зохёохы шалабаряа харуулаа.

Эндэ РСФСР-эй арадай уран зурааша А. Тиминэй хубита тон ехэ. Баледтэ Буряадай АССР-эй габьяата артистнар Ю. Баранов, Э. Кондратьева, Б. Васильев, артистнар Л. Гурова, Л. Качурина, А. Мягков, А. Сыдыкбаев, Г. Тасенко болон бусад хабаадаһан.

Театрай энэ шэнэ хүдэлмэри республикымнай ниислэлэй харагшадай анхаралые татахал байха.

Н. МАТОРИН.

УНШАГШАДАА ҺОНИРХУУЛНА

Сэлэнгын аймагай «Улаан Сэлэнгэ» гэжэ газетэдэ рассказ, очерк, шүлэгүүд болон аман зохёолһоо материалнууд толилогдожо, уншагшадые һонирхуулжа байдаг. Тэдээн сооһоо Валерий Харахиновай «Хуһан модо тэбэринэ» гэжэ рассказ темынгээ талаар һонирхолтой байгаа.

Энэ рассказай герой буряад басаган Чимидма Крымдэ ошоод амаржа байхадаа, Севастопольдо экскурсяар ерэнэ. Чимидмагай абань гвардиин сержант Даши Дамбаев., Малахов Курган гэжэ добо дээрэ фашистнуудтай тэмсэһэн юм. Абынгаа ябаһан замай хүндэ хүшэрые мэдэжэ, Чимидма олон юумэ ухаандаа мартахагүйгөөр хадууба.

М. Барановай «Һанаaем тэгшэлбэ» гэжэ рассказ уншаабди. Энэ рассказ юрын сюжедтэй. Ой модоной экспедицидэ ябагшадай дунда Пестеров гэжэ ехэ аали яаралгүй хүн байгаа. Тэрэ ехэ аажамаар хэдэн дабхар орёолтоёо хүлдөө орёожо һуудаг һэн. Нэгэтэ үглөөгүүр орёолто сооһоонь могой гаража ерэбэ. Тэрэ ушарһаа хойшо Пестерев түргэхэн хубсалдаг болоо һэн ха. Энэ рассказ зохидоор, һоаар бэшэгдэһэн. Мүн «Улаан Сэлэнгэдэ» «Зүүдэнэйм маната гүнзэгыдэ» гэжэ Д. Доржигутабайн, А. Гончиковой «Шог шүлэг» толилогдоо. Эдэ хоёр нүхэдэй зохёолнууд уран найруулгынгаа талаар яһала хурса, гүнзэгы удхатай божо шадаа.

С. Балбаров К. Бадмаев хоёр Ара Хүрбэ, Юрөө нютагуудаа магтажа дуу бэшээ.

Би Сэлэнгын аймагта 8 жэлдэ багшалһанби. Тэрэ саг соогоо энэ нютагай хүн зоной бэлигтэйе, дууша, хошон зугааень шагнажа һонирходог бэлэйб. Илангаяа Юрөө тосхоной хасаг үбгэн Намсараевые һананаб. Тэрэнэй хөөрөөнүүдые мартагшагүйб. Энэ хүн мүн лэ нютагайхидаа һонирхуулдаг. «Улаан Сэлэнгэ» газетэ түрэл нютагаа шэнжэлхэ натуралистын булантай. Мүн «Улаан Сэлэнгэдэ» Загастайн дунда һургуулиин багша Р. Ц. Найдановай «Хэн гэжэ таниие нэрлэхэб?» гэһэн ехэ һонирхолтой очерк хэблээ.

Эндэ үнинэй багша хүнэй нэрэнүүд тухай тодорхойлжо үгэнэ. Олон уншагшад өөрынгөө нэрын удха шанарые мэдэнэгүй. Зарим хүнүүд оройдоошье дуулаагүй ёһотой.

Балдан гэжэ нэрэ түбэд хэлэн дээрэ хүсэтэй, Галдан — баярладаг, Галсан — золтой гэхэ мэтэ үгэһөө гарадаг байгаа. Энээнһээ ондоо олон нэрэнүүд буряадай үндэһэтэй юм. Жэшээлхэдэ: Амагалан, Жаргал, Бата, Баяр, Сэсэгмаа, Соёлмаа гэхэ мэтэ.

Энэ газетэдэ хододоо иимэ шэнэ шэнэ хурса, һонин зүйлнүүд толилогдожо, уншагшадаа һонирхуулжа байдаг. Энэнь ехэ һайшаалтай.

И. ТУГУТОВ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

АЛДАР СОЛЫН КЛУБ

Бэшүүрэй аймагта революционно, дайшалхы ба ажалай алдар солын клуб байгуулагдаһаар тиимэ үнинэйшье бэшэ. Тогтоһон сагһаа хойшо аша үрэтэй ехэ хүдэлмэри бүтээнэ. Мэнэ һая тус клубай тоосоото үедэ хэһэн хүдэлмэриин дүн аймагай зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Энэ зүблөөндэ 136 хүн хабаадаа. Тэдэмнай хэд гээшэб гэбэл, граждан дайнда, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агуухэ дайнда тэмсэжэ гараһан баатарлиг сэрэгшэд, хамтын ажал түрүүлэн эмхидхэгшэд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, комсомолой организацинуудай секретарьнар.

Энэ зүблөөе клубай соведэй түрүүлэгшэ, Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүүшын түрүүлэгшэ байһан, граждан дайнай сэрэгшэ, персональна пенсионер Андрей Мануилович Иванов нээгээ. Тиихэлээрнь бүгэдэндөө хүл дээрээ бодожо, партиин гимн «Интернационал» дуулаба.

Зүблөөн дээрэ республиканска клубай соведэй түрүүлэгшын орлогшо, персональна пенсионер А. С. Асеев революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалаар залуушуулые хүмүүжүүлхэ тухай элидхэл хэһэн байна. Удаань аймагай клубай соведэй түрүүлэгшэ А. М. Иванов тоосоото элидхэл хэбэ. Элидхэл тушаа олон хүн үгэ хэлээ.

Клубай совет 19 хүнһөө һунгагдаба. Совет хадаа президиум һунгаһан байна. Тэндэ табан хүн оробо. Президиумэй түрүүлэгшээр В. И. Чапаевай дивизиин сэрэгшэ ябаһан Георгий Дмитриевич Староверов баталагдаба. Президиумэй секретаряар Василий Тихонович Конечных дэбжүүлэгдэбэ. Энэмнай 1924 ондо Буй тосхондо комсомолой организаци эмхидхэжэ, тэрэнэй түрүүшынь секретаряар һунгагдаһан намтартай хүн. Удаан жэлдэ багша ябаһан, мүнөө пенсидэ гаранхайшье һаа, нитэжэ ниитын ехэ хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан зангаараал ха юм.

Клубай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан нүхэдтэ хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа. Зүблөөндэ хабаадагшадта соёлой байшангай уран һайханай коллектив концерт харуулан баярлуулба. Удаань нүхэр ёһоной сайлалга үнгэргэдөө.

А. ПЕРФИЛЬЕВ,
ВЛКСМ-эй райкомой секретарь.

Районуудай культурын үдэрнүүд

Шэтэдэ Улаан Сүхын культурын үдэр һаяхан үнгэргэгдэбэ. Энэ хадаа Совет засагай 50 жэлэй ойн урда тээ ажахын болон, культурна ажаһуудалай байгуулалтын талаар районой ажалшадай туйлаһан амжалтануудые харалга болоһон байна гэжэ **«Забайкальский рабочий»** газетэ бэшэнэ.

Областиин түбтэ сүхынхидэй харуулха юумэн яһала бии. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр юһэ һарын дүнгөөр, ажалдаа ехэ амжалта туйлаһанайнгаа түлөө партиин обком, облисполкомой дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байгаа. Улаан сүхынхид аялга дуугаараа үнинэй суурханхай.

Предприятинуудта болоһон уулзалга, мүн офицернүүдэй окружной Байшанда үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй баяр ёһололой һайндэр хадаа хүдэлмэришэн анти колхозно тарлашад хоёрой хоорондын хани барисаае бэхижүүлһэн һайндэр болоо гэжэ газетэдэ тэмдэглэгдэнэ.

МАНАЙ ХҮРШЭНЭРТЭ

Юрэ бусын аяншалга

Хаамаг соо хаалтатай байһан ангые харахада солбон. Тэрээн соогуураа өөдэ оруугаа хүнгэхэнөөр һүрэнэ.

— Һайхан гээшэнь,—гээд Любовь Девяткина, Галина Сыроватская гэгшэд хөөрэлдэнэ.—Ёһотой норвежскэ боро үнэгэнэй түхэлтэй ан байна даа. Мүнөө иимэ үһэтэй арһан уласхоорондын аукцион дээрэ үндэрөөр сэгнэгдэдэг.

Ленинград шадарай «Сосновский» гэжэ ангай совхоздо холын Яхадай зоотехнигүүд ерэбэ. Тэдэнэр Яхадайнгаа ангай фермэнүүдтэ үсхэбэрилэгдэхэ боро үнэгэ, норко, халтар хара үнэгэ шэлэхэеэ ошоһон байгаа,— гэжэ **«Социалистическая Якутия»** газетэ бэшэнэ. Ан шэлэгдээ. Үһэ нооһо һайхантай тэдэ ан түргөөр ниидэдэг АН-12 лайнерай бортдо ашагдаа. Аянша тэдэ ан холын зам зорижо, тундрые алад, ой тайгые дабан Хойто Мүльһэн далайн эрье зубшан ниидэбэ.

Оройдоо найман час соо ябаад, Якутск хүрэжэ ерэһэн байна. Эндэһээ дахяад аяншалга хэжэ, Колымагай, Ленэ мүрэнэй адагай, Вилюй голой эрьедэхи колхоз, совхозуудай ан үсхэбэрилэгшэдтэ эльгээгдэбэ.

АМЖАЛТАТАЙГААР ҮНГЭРӨӨ

Усть-Ордын арадай театр «Затейник» гэжэ өөрынгөө шэнэ зүжэг харуулба гэжэ **«Восточно-Сибирская правда»** газетэ бэшэнэ.

Шэнэ зүжэг амжалтатайгаар харуулагдаа.

ХҮҮГЭДЭЙ ТҮРҮҮ СААДТА

Улаан-Үдын № 20 хүүгэдэй саад городойнгоо Октябрьска районой эрхимүүдэй нэгэн юм. Тэрэнэй эрхилэгшэд болон хүмүүжүүлэгшэдһээ бүридэһэн эбтэй эетэй коллектив коммунис ажалай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэхөөр эрмэлзэнэд.

Тус саадай ахамад бүлэгтэ оролсодог 40 үхибүүд хүүгэд «Горошинка» гэжэ оперо гүйсэдхэжэ һураад, түб хотын багшанарай училищида, барилгашадай клубта сугларһан олон тоото харагшадта амжалтатайгаар харуулжа баясуулаа. Дурсагдагша оперой хүгжэмэй талые багшанарай училищиин хүгжэмэй багша Нэля Ивановна Семенова хүтэлбэрилжэ, гол ролинень саадта ябадаг Таня Терентьева гүйсэдхөө. Мүнөө эдир багахан зүжэгшэд Шэнэ жэлэй ёлкын һайндэртэ бэлдэжэ байнад.

Саадай хүмүүжүүлэгшэд Эмилия Небренгина, Тамара Чурилова, Клавдия Терентьева, Татьяна Комарина болон Анна Балкова гэгшэд хүүгэдтэ энэрхы дулаанаар хандажа, һайнаар хүмүүжүүлдэгээрээ түрэлхидтэ хүндэтэй юм.

С. БАЛДУЕВ.

АРАДУУДАЙ ҮГЭ

Элдэб бурхан богтой буригай (ород).

Бурхангүйгөөр амидаржа болохо (удмург).

Бурханда этигэгшэд хооһон үлэхэ (татар)

«Бурхан хайрлаг» гэжэ найдаа һаа, хэрэгшни бүтэхэгүй (таджик).

Бурханай абаралаар үлэ залгахагүйш (коми).

Бурханда этигээ һаа газарта бүхыхэш, өөртөө этигээ һаа жэгүүр ургахаш (ород).

Бурхантай үгэ буляалдахагүйш, юуб гэхэдэ тэрэш үгы ха юм (белорусс).

Бурханһаа хайра хүлеэгшэ — гал залгяа, ажалаараа олзо хэгшэ —дэгэл оёо (башкир).

(Ородһоо оршуулга).

ШАТАР — СПОРТ

„БУРЕВЕСТНИК" УРДА ГАРАА

Шатараар үнгэргэгдэһэн республикын олимпиадада «Динамо», «Локомотив», «Урожай», «Забайкалец», «Труд», «Спартак» болон «Буревестник» команданууд хабаадалсаһан байна.

«Урожай»—«Спартак», «Забайкалец»—«Труд» команданууд уулзахадаа, 4:4 тоотойгоор тэнсээ юм. «Буревестнигэй» шатаршад локомотивайхидые бага тоотойгоор—4,5:3,5-аар шүүһэн байна. Хоёрдохи туртаа спартагайхид «Забайкалец» командын шатаршадые 6,5:1,5 тоотойгоор илаа. Тиихэдэ «Буревестнигэй» түлөөлэгшэд эбтэй эетэй, хүсэтэйшье «Урожай» командын коллективые илажа, абажа боломоор 8 очкоһоо 5-ые бэшүүлһэн байна. Динамынхид түмэр замайхидта 1:6 тоотойгоор шүүгдэшоо.

Нааданай гурбадахи уулзалгада олимпиадын илагшад шалгарха ёһотой байгаа.

Эндэ динамынхид хүдөөгэй «Урожай» командын түлөөлэгшэдтэй тэмсэхэдээ, бирагүйгөөр, 0:8 тоотойгоор шүүгдээ.

Тиихэдэ «Труд», «Спартак» команданууд дундаа шанга тэмсэл хэхэдээ 4:4-өөр тэнсэхэ баатай болоо. Гэбэшье «Буревестник» «Забайкалец» командые 6:2 тоотойгоор илажа шадаһан байна. Энэ үедэ «Буревестник» командынхидай 15,5 очко бэшүүлээд байхада, «Спартак» «Урожай» хоёр тус тустаа 13 очкотой болоод байгаа.

Нааданай 4-дэхи уулзалгада «Труд» командынхидые «Буревестник» багашаг тоотойгоор илаһан байна. Энэл нааданда «Урожай» команда инмэрхүүгээр локомотивайхидта шүүгдэһэн юм. Тиихэдэ «Динамо», «Забайкалецта» илагдана.

Табадахи уулзалгын эхилхэдэ, үсэд шанга тулалдаанай удаа «Спартак» «Буревестник» хоёр тэнсэжэ, тус тустаа дүрбэ дүрбэн очко бэшүүлээ. Шанга шадалтай локомотивайхид 3:5 тоотойгоор «Забайкалецта» илагдана.

Дурсагдагша табадахи нааданай дүнгөөр түрүү зэргэдэ ороһон команданууд гэбэл: «Буревестник» абажа боломоор 40-һөө 24 очкотой, тиихэдэ «Спартак» «Труд» хоёр 32-һоо тус тустаа 19 очкотой болоод байгаа.

Олимпиадын 6-дахи нааданда «Труд» командынхид түмэр замай түлөөлэгшэдые 6,5:1,5 тоотойгоор шүүжэ өөһэдынгөө байдалые һайжаруулна. Харин «Забайкалец» «Урожайда», «Динамо» «Спартагта» илагдаһан. Ингээд байхадаа энэ һонирхолтой уулзалганууд командануудай шадал зэргые худхажархиһан байна бшуу. Гэбэшье эдэ бүгэдые 7-дохи наадан гуримшуулжа, дүнгыень согсолһон байха. Энэ нааданда «Спартак» командынхид һайнаар хүрэһэншье һаа, түмэр замшадтай наадахадаа, 1 очкогоор шүүгдэһэн байна. «Труд» командын шатаршад мүн иимэл тоотойгоор «Урожай» командынхидые булаа юм. «Буревестник» «Динамые» шүүжэ өөрынгөө таблицада үшөө 8 очко бэшүүлээ һэн.

Буряад ороной зунай спартакиадада хамаатай командна түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөн иигээд дүүрэбэ. Тэрэнэй дүнгөөр 32 очкотой болоһон «Буревестник» команда 1-дэхи һуурида гараа. Хоёрдохи гурбадахи һууринуудые «Спартак» «Труд» команданууд эзэлһэн байна.

А. МИХАИЛОВ.

Онтохон

УУРТАЙ ЛАМА, МУНСАТАЙ ХУБАРАГ

Урда сагта, отошын ехэ хүреэндэ олиггүйхэн сухалтай унзад лама хубарагуудта ном заадаг байгаа һэн ха. Нэгэтэ тэрэ лама буруугай мяханай бууза, хониной мяханай хуушуур залгисагаан, бүдүүн хоолойгоо зүлгэжэ һуутарнь, үүдэн гэнтэ нээгдэжэ, нэгэ үбгэн орожс ерээд, бурхандань һүгэдэн мүргэжэ, үбэрһөө аюуша хадаг гаргаад, унзад ламада бариха зуураа, манайда морилжо маани мэгзэм хуража үгыт гэжэ доро дохин уряал залал айладхаба ха. Олзын хойноһоо уланхадан ябадаг унзад лама урмашан баясан һуубашье, мэхэтэйхэнээр миһэржэ:

— Сүлөөгүйшэг байгаа һэм, теэд танай хүсэл хангажа тиигэхэл болоо бэзэб даа,—гээд, хоёр сойбонортоёо хүдөө гарахаар түхеэрхэ зуураа, шабинараа дуудажа хажуудаа ерүүлээд, захяа заабари үгэжэ, хэдэн зузаан номуудые сээжэлдээд байхат гэбэ ха.

Багшынгаа үгыдэ хубарагууд тангад ном тобжогоносо уншаха даабаритай байбашье, ямар юумэн тухайда юун гэжэ бэшэгдэһыень юушье мэдэхэгүй, ушар удхыень ойлгодоггүй байһан тула уншахашье һүзэггүй өөһэд хоорондоо үгэ хүүр буляалдаһаар, үльгэр домог хэлсэһээр байтарнь, үдэр хоногууд үнгэржэ, ламань бусажа ерэхэдээ, үзэһэн номоо шүүлгэхэеэ наашаа орогты гээд захирба. Түрүүлэн ороһон хубарагынь томо зандан эрхеэр толгойдоо тоогүй олон тоборюулга табюулаад, уйлаһаар гараба. Тэрэнэй удаа ороһон харахан хубараг хоёр шэхэеэ хуурахаһаань нааша мурюулаад хоёр хасараа хабдаштарнь альгадуулаад бархирһаар ерэхэдээ, багшамнай багүйхэнууртай байна, баһал шамайе дуудана гээд тоомгүй нэгэ хубарагта хэлэнэ ха. Тоомгүй хубараг тэрээндэшни «һайниинень» үзүүлхэ байхаб гэжэ, түлеэ хахалдаг томо хуһан мунсаяа ооһорложо шэрээ багшындаа оробо. Тэрээнээ даажа ядааша боложо уухилан аахилан арай шамайхан богоһо дээгүүрнь татажа, гэр соонь түс гэтэр унагаажархихадань, үдэшын боро харанаар үүдыень ехээр нээжэрхиһэн хүниие лама хулгай нюдөөрөө харата хараад, үгэльгын эзэн ерэбэ хаям гэжэ һанаба. Һүүлдэнь обогор гэжэ сошоһондоо ехээр уурлажа, юун гээшэб энэшни, юундэ асарбаш энээниие гээд, сабшалаагүй сагаа эреэнээрээ шэртэн сад бадашана ха. «Мүнөө, багша, таниие баггүй ехэ ууртай ерээ гэжэ дуулаад мунсагүйдэжэ байна гээд, энэ томо хуһан мунса тандаа асарба гээшэлби, таараха юм ха гү, ууртатнай, тудхаажа туршахамнай гү энээниие?»—гээд тэрэ мунсаяа дээрэ ургэн далайхадань энэ муу хара золигш мунсадагшаа гэжэ түбэгшөөһэн унзад лама гайсата зөөлэрэн миһэржэ, ябахынхэдээ хүбүүмни хаяыш саашань тэрээнээ, тиигээд харихаш жагаадаа гээд, монсогорхон шэхэр һаажа байна ха...

Тэрэ сагһаа хойшо худалаа мэдэгдэжэ, хуурмагаа танигдаһан унзад ламые ори гансаарайень орхёод олон хубарагынь таража, гэртээ ябашаһан юм гэлэй.

Б-М. ДЫШИНОВ.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ

ПРАВДА БУРЯАТИИ

Мүнөөдэрэй номерто

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Хүдөөгэй клуб» гэһэн түрүү бэшэг; Шэнэ ёһо заншал зүбшэн хэлсэхэ научно-практическа конференцидэ хабаадагшадтай үнтэргэгдэһэн хөөрэлдөөнүүдһээ.

Хоёрдохи хуудаһанда: КПСС-эй обкомой секретарь К. Продайводагай «Ойн баярай мүрысөөндэ—үргэн дэлисэ» гэһэн статья; фермэнүүдтэхи ажалые оньһожоруулха тухай В. Сумуевай корреспонденци; Редакцида ерэһэн бэшэгүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда: «Революциин даабаряар» гэжэ АПН-эй материал; хилын саанаһаа абтаһан мэдээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Зоя Космодемьянская тухай шэнэ баримтанууд; манай республика дотор.

ҮБГЭН БУУРАЛ БАЙГАЛНАЙ...

Үлгэн дайда талаарнай
Үбэлэй ерэжэ байхада,
Уһан таляан, голоймнай
Мүльһэн болоод сайхада,
Үбгэн буурал Байгалнай
Үбэр соогоо ольһотой —
Нажар зунай наранһаа
Нөөсэ бариһан байбалтан?
Мүльһэн хүйтэн далайһаа
Мүлэгүүн һалхин—даляараа
Заларан ерэһэн жабарые
Залираанал даа, ольһоороо.
Хагсуу хүйтэн аашалжа,
Хатуу мүльһэн гэнжээрээ
Хүхэльбэ номин сээжээрнь
Хүрмэжэрхихөөр забдахадань.
Үбгэн буурал Байгалнай
Үнэхөөр ехэтэ уурлажа,
Үргөө шулуун тулгатай
Үнсэг долгёо нэшэхэдээ.
Зайгуул жабар хүйтэнэй
Зайдан голдо хүрөө һэн.
Унуули модон—үлгэсэдөө
Удархай гэнжынь үлгөө һэн.

Б. ЖАНЧИПОВАЙ шүлэг,
Д. БЕЛИНСКИИН фото.

Манай адрес, телефонууд:

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора — 23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата — 27-37, отделов: сельскохозяйственный — 47-59, 35-14, промышленный —48-89, 33-61.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни —40-49, идеологический — 24-74, 60-21, советского строительства и быта — 34-93, рабселькоров и писем — 25-41, 38-30, информации—34-05 и перевод—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н-02103. Зак. № 1149.